

בגשתו עמי

ב

צבי שרמשיץ

Brandeis University

Waltham, Massachusetts

Schiller, 1774, 2000

Bl-leskovy 1000

בְּלִשׁוֹן עַמִּי

סֵפֶר מִקְרָא לְשַׁנַּת הַלְמוּד הַשְּׁנִינָה
הַקְּנָה לְלִמּוּד הַתּוֹרָה.

מֵאֵת

צְבִי שֶׁרֶבֶשְׁטַיִן

מְצִיר עַל יְדֵי ש. ב. סְקִין

חֶלֶק שְׁנִי

PJ4507

S353

v. 2

Copyright by

ZEVI SCHARFSTEIN

Printed in the United States of America

ת כ ו

1		באביב (שיר) נח פינס
3		הנער והצפור ש. בן-ציון
5		הפרדה (שיר) י. קצנלסון
7		פנינים י. שטיינברג
9		היש בעוללי (שיר) בואליק
10		על ערמות החול י. שטיינברג
12		העור והנער ש. בן-ציון
14		נשמת אם (שיר) י. כהן
15		חבר חדש י. שטיינברג
18		כנראה רחוקה אמריקה! הדבור העברי
20		געגועים י. שטיינברג
22		גדיי-גדיי (שיר) בואליק
24		ל"ג בעומר נ. לוויין
26		ל"ג בעומר (שיר) ש. ל. גורדון
27		כה הזכרון שפת ילדים
28		פת לחם שפת ילדים
30		המנגינה צ. שרפשטיין
32		ירק לשבועות (שיר) י. פיכמן
34		המלבוש החדש י. שטיינברג
36		דבדבנים (שיר) ז. שניאור
37		הצדיק והשודדים
40		צאו והתמחו (שיר) ש. משרניתובסקי
40		קייץ
41		שבת במדבר ק. שולמן
43		תשעה באב
44		שעורי הנם "החיים והטבע"
46		הסנונית (שיר) נ. פינס
48		ברכת השנה
49		ראש השנה ויום הכפורים
50		הקציר
50		סכות
51		נוי סכה ש. משרניתובסקי
52		הילקוט
1-53		פרוודור לתורה

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
Boston Library Consortium Member Libraries

בְּאֵרֵי.

חֲלָפָה, חֲלָפָה עֵת הַסֶּתוּ
וְלֵאֲרִצְנוּ אָבוֹב שָׁב;
אֵין עוֹד חֲשָׁה, אֵין עוֹד קָר—
שָׁמֶשׁ אָבוֹב מִפִּיֵן אֹר.

שָׁמֶשׁ אָבוֹב מִפִּיֵן אֹר,
מִצְלָצֵל סָבִיב קוֹל הַדְּרוֹר,
וּבְכֹר בֵּין פְּרֻחֵי־חַן,
שְׁשִׁים רָצִים עֲדָרֵי צֶאן.

ב ל ש ו ן ע מ י
שְׁשִׁים רָצִים עֲדָרֵי צֹאן
לְחֵלִיל רוּעַם הַקָּטָן,
וּבְגִיל קוֹרָאִים יְהִי לָזֶה:
שְׁלוֹם אָבִיב! מְה־מְה־מָּה!

צֹאוּ נָם בְּנֵי חוּץ לְעִיר!
רוּצוּ, רוּצוּ, וּמְרוּ שִׁיר! —
עֵת לִבְלִי: יֵשׁ עֵת לְלִמּוּד!
עֵתָה תוּכְלוּ מְעַט לְרַקֵּד!

בְּאוּרִים

חֲלֵפָה עֲבָרָה. דְּרוֹר swallow כֵּר בְּכַר meadow שְׁשִׁים שְׂמֹחִים.

חֲלֵלִיל flute גִּיל שְׂמֹחָה. רוּצוּ קִפְצוּ.

הנער והצפור

יָלַד אֶחָד אֲדָמוּנִי וַיְבַהֲמֶרְאָהּ וַשְּׁמוֹ אֱלִישָׁע
הָלַךְ פַּעַם בְּבִקְרָה לְבֵית הַסֵּפֶר וְעָבַר עַל יַד גֶּן
אֶחָד. אֱלִישָׁע רָאָה בְּגֵן צִפְרִים מְעוֹפְפוֹת עַל עֲנָבֵי
הָעֵצִים וּמְצַפְצְפוֹת. קָנָא אֱלִישָׁע בַּצִּפְרִים וְאָמַר:
מַה טוֹב לַצִּפְרִים, כָּל הַיּוֹם הֵן מְעוֹפְפוֹת בְּגֵן, וְאֵינֶן
כְּלוֹאוֹת בְּבֵית הַסֵּפֶר, וְעָלֵי לְשֶׁבֶת בְּבֵית הַסֵּפֶר
שָׁעוֹת רַבּוֹת וְלִלְמַד, וְלָמָּה לִי כָּל הַלְמוּדִים הַהֵם?
הַשְּׁלִיךְ אֱלִישָׁע אֶת סִפְרָיו וּמַחְבְּרוֹתָיו אֶרְצָה
וְקָרָא: סוּרוּ מִמְּנִי סִפְרִים וּמַחְבְּרוֹת! לֹא אֶלֶךְ עוֹד
לְבֵית הַסֵּפֶר, כִּי פֹה בְּגֵן אֲשַׁחֵק.

שָׁמַע אֱלִישָׁע שֶׁצְפוֹר אַחַת אוֹמְרַת: הַחֲבוֹתַי
טֵפֵשׁ גָּדוֹל כָּא לְגֵן!

— טֵפֵשׁ! טֵפֵשׁ! טֵפֵשׁ! — קָרְאוּ כָּל הַצִּפְרִים.

כָּעַם אֱלִישָׁע וְאָמַר: וּבַמָּה הִגְנִי טֵפֵשׁ?

עֲנָתָה הַצְפוֹר: כִּי אֵינְךָ יוֹדֵעַ מַה שֶׁצְפוֹר קְטַמָּה

יֹדְעַת.

ב ל ש ו ן ע מ י

— וְמָה אֵת יוֹדַעַת יוֹתֵר מִמֶּנִּי? — שָׁאֵל אֱלִישָׁע.
אָמְרָה הַצִּפּוֹר: אֲנִי יוֹדַעַת לְבָנוֹת לִי קֵן עַל
עַנְפֵי הָעֵצִים לְגוֹר בּוֹ, — הֲגַם אַתָּה יוֹדַעַת לְבָנוֹת לְךָ
בַּיִת? אֲנִי יוֹדַעַת לְמִצָּא לִי אֶכֶל — וְאַתָּה, אִם לֹא
תִּתֵּן לְךָ אִמְדָּה, מֵאֵינן תִּבְקַח? אֲנִי יוֹדַעַת לְשִׁיר שִׁירִים
נְפִים — וְאַתָּה, כַּמָּה שִׁירִים תִּבְדַּע עַל פֶּה?
— אֶכֶל כַּאֲשֶׁר אֶלְמַד, — עָנָה אֱלִישָׁע — אַדַּע
הִרְבֵּה יוֹתֵר מִמֶּךָ.

— כַּאֲשֶׁר תִּלְמַד! — עָנְתָה הַצִּפּוֹר — וּמְדוּעַ אֵינְךָ
הוֹלֵךְ לְלַמֵּד?
הֲרִים אֱלִישָׁע אֵת יִלְקוּטוֹ מִן הָאָרֶץ וּרְץ אֶל
בַּיִת הַסֶּפֶר.

לֹא יִנְעָתִי וּמִצָּאתִי — אֵל תִּאֲמֵן, יִנְעָתִי וּמִצָּאתִי — תִּאֲמֵן.

ב א ו ר י ם

אֲדַמּוּנִי בְעַל שַׁעַר אֲדָם. קִנְאָה, קִנְיָה to envy כְּלוּאוֹת סְנוּרוֹת.
לְגוֹר to dwell

ש א ל ו ת

מָה רָאָה אֱלִישָׁע בְּגוֹן? מְדוּעַ קִנְיָה בְּצַפְרִים? מָה עָשָׂה
בְּסַפְרָיו וּבְמַחְבְּרוֹתָיו? מָה עָשָׂו הַצַּפְרִים? מְדוּעַ קָרָאוּ לוֹ
מַפְשׁ? מָה יוֹדַעַת הַצִּפּוֹר לַעֲשׂוֹת? מֵאֵינן הִיא יוֹדַעַת זֹאת? מִי
מִלְמַד אוֹתָהּ? מָה לְמַד אֱלִישָׁע מִן הַצַּפְרִים?

ב ל ש ו ן ע מ י

ה פ ר ר ה

חֲמִשׁ שָׁנִים עָבְרוּ עַל דָּן,

עָבְרוּ בְּרִקּוּדִים;

בְּטַל יָשַׁב כָּל הַיָּמִים,

חֲפָשִׁי מִלְּמוּדִים.

הָיוּ לְדָן שְׁלֹשָׁה רַעִים:

נִבְחָן שֶׁבְּמַלְוָגָה,

חֲתוּל שְׁחֹרָה, רֶף וְנִתְמָה,

וּבְשׁוּבָךְ — יוֹגָה.

חֲמִשׁ שָׁנִים — וּבְשִׁשִׁית

נִכְנַם אֶל הַחֲצָה,

עָמַד בֵּין שְׁלֹשֶׁת רַעֲיוֹ

וְנָאֵם נָאֵם קָצָר:

ב ל ש ו ן ע מ

הָיָו שְׁלוֹם, רַעִים מוֹבִים,

עֵת בְּטָלָה חִלְפָה.

שְׁלוֹם, נִבְחָן! שְׁלוֹם, שְׁחוֹר!

שְׁלוֹם, יוֹנָה יִפָּה!

אֶל בֵּית הַסֵּפֶר אֶלְכָה לִי,

שָׁם יִלְמְדוּנִי דַע;

חֲבוּ, בְּכִלּוֹת הַלְמוּדִים

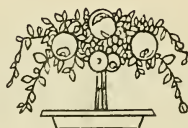
שׁוּב יַחְדָּו נְשִׁתְעִשְׂעוּ.

בְּאוּרִים

בְּטַל בְּלִי עֲבוּדָה. נִבְחָן בְּלֵב נֹבֵחַ. מְלוֹנָה סִכָּה קִטְנָה שְׂבָה לֹא

הַפְּלָב. שֶׁבֶד קֹן הַיּוֹנָה. יוֹנָה dove נְחֻמָּד lovely דַע דַעַת. נָאָם

דַרְשָׁה speech

פְּנִינִים

גְּדִי הַקָּטָן שָׁמַע, כִּי לִילָה לִילָה יוֹרֵד מַל וּבִבְקָר
יוֹצֵא הַשֶּׁמֶשׁ וּבּוֹלֵעַ אוֹתוֹ. אֵךְ הוּא לֹא רָאָה עוֹד
לֹא אֵת הַמַּל וְלֹא אֵת שֶׁמֶשׁ הַבְּקָר הַשּׁוֹתֶה מַל.
חָפֵץ גְּדִי מְאֹד לְרֹאוֹתָם.

אָבֵל אָבִיו אָמַר לוֹ: אֵת הַמַּל יִרְאֶה הַנַּעַר
הַמְשֻׁפֵּים לְקוֹם, עִם צֵאת הַשַּׁחַר לְפָנֵי צֵאת הַשֶּׁמֶשׁ.
קָם גְּדִי בִבְקָר הַשָּׁבִים, מֵהָר וְרָץ אֶל הַגֶּן אֲשֶׁר
מֵאַחֲרֵי הַבַּיִת, הִבִּיט מִסְבִּיב וְהִנֵּה דְמָמָה, יַעַל
הַפְּרָחִים אֲשֶׁר בֵּינָן פְּנִינִים נוֹצְצִים.

— אָבִא! רָאָה! פְּנִינִים!

— זֶה הוּא הַמַּל — אָמַר לוֹ אָבִיו.

— מַל?! לֹא, הִכִּי אֵינְךָ רוֹאֶה? פְּנִינִים!

דִּבֶּר גְּדִי עִם אָבִיו עַל אֲדוֹת הַפְּנִינִים וְהִנֵּה

בלשון עמי

צִיף... צִיף... צִיף... צִפְרִים רַבּוֹת מְצַפְצְפוֹת. הַסֵּב
גְּדִי אֶת פְּנֵי לְמִזְרַח וְהִנֵּה אֵשׁ אֲדָמָה עַל פְּנֵי רְקִיעַ
הַשָּׁמַיִם, וּמִשָּׁם עוֹלָה הַשָּׁמֶשׁ.

אַחֲרֵי רְנָעִים אֲחֵדִים הַסֵּב פְּנֵי אֶל הַפְּרָחִים—
וְאִין הַפְּנִינִים הַנוֹצְצִים.

— מִי נָגַב אֶת הַפְּנִינִים? — הַתְּפִלָּא הַקָּטָן.

בְּאִוְרִים

בּוֹלַעַ, בְּלָעַ to swallow. דְּמָמָה אִין קוּל. פְּנִינִים pearles

שְׂאֵלוֹת

מְתִי יוֹרֵד הַטֵּל? עַל מָה נִרְאָה הַטֵּל? מְתִי אֶפְשָׁר
לְרֹאוֹת אֶת הַטֵּל? מְתִי קָם גְּדִי? מִדּוּעַ חָשַׁב כִּי טָפוֹת הַטֵּל
הֵן פְּנִינִים? מְתִי נֶעְלְמוּ הַפְּנִינִים?

הַיֵּשׁ בְּעוֹלָלָי?

הַיֵּשׁ בְּעוֹלָלָי? וְרֵאוּ-נָא חֵן שְׁפָתַי

הַיֵּשׁ בְּגוֹזְלָי? וְחֻכְמָתוֹ הָרְבָה,

מִי יִתֵּן, וּבְכֹנֵי בְצַבְצָבָיו "אָמֵא"

בֶּן יָאִיר מְזִלִי! וּבְמִלְלוֹ "אָבֵא"

הַבֵּיטוּ וְרֵאוּ-נָא הַיֵּשׁ בְּעוֹלָלָי?

אֶת בְּנֵי בְהֲדָרוֹ: הַיֵּשׁ בְּאֶפְרוֹחַי?

לְבָשָׁרוֹ בְּתַנְתִּי אֲשֶׁרֵי שְׁבָנֵי הוּא

וְעֵנֶק לְצִנְאוֹרוֹ. וְאִמּוֹ אֲנֹכִי!

ח. נ. בַּיֵּאֱלִיק.

בְּאִוְרִים

עוֹלָל תִּינוּק, יֶלֶד קָטָן, גּוֹזֵל אֶפְרוֹחַ, בְּדַעוּפָה, בְּהֲדָרוֹ בְּיַפְיוֹ, עֵנֶק

תְּכַשִּׁיט עַל הַצִּנְאוֹר, שֶׁרְשָׁרְתָה. אֲשֶׁרֵי אֲשֶׁר הוּא לִי.

על ערמת החול

א.

היו שני אחים, אמנון ויעקב. הבכור הנה בן
ישש, ויעקב הצעיר בן חמש שנים. התחיל אמנון
ללמד בבית הספר. בא לביתו וקרא לאחיו
בשמחה: "יודע אפה, יעקב? יודע אני לכתב: גדי!"
— גדי? — התפלא הקטן — אפה יודע לכתב:
גדי?

קנא יעקב באחיו והפציר בו שילמד גם אותו
לכתב גדי. ישב אמנון — ולמד את אחיו לכתב:
ג, אחר: ד, ואחר: י.

כתב יעקב את האותיות וקרא: גדי. הביט אל
אחיו בשמחה ואמר:

— אני, אני בעצמי כתבתי: גדי!

רץ יעקב אל חבריו שישבו ושחקו על ערמת
סחול בתצר וקרא: יודעים אתם, חברים? אני

יודע לכתב: גְּדִי! פֶּתַח לְפָנֵיהֶם בְּאַצְבָּע עַל הַחֹל
בְּאוֹתֵיזוֹת גְּדוּלוֹת: גְּדִי.

לא הָאֲמִינוּ חֲבֵרָיו הַקְּטָנִים שֶׁזֶה הוּא גְּדִי.
יָשַׁב יַעֲקֹב בִּינֵיהֶם וְלָמַד גַּם אוֹתָם לְכַתֵּב: ג, אַחֲרֵי:
ד, וְאַחֲרָי: י. פֶּתַחוּ גַם הֵם בְּאַצְבָּעוֹתֵיהֶם עַל הַחֹל
וְקִרְאוּ בְּשִׂמְחָה: גְּדִי.

לְמַחֵר הַשָּׂפִים יַעֲקֹב הַמּוֹרֶה הַקָּטָן לְבֵית סֵפֶר
שָׁעַל עֲרַמַת הַחֹל לְלַמֵּד אֶת תַּלְמִידָיו לְכַתֵּב:
גְּדִי. רַץ לְקִרְאתוֹ תַּלְמִיד אֶחָד וְקִרְא:

— יַעֲקֹב, אֲנִי יוֹדֵעַ לְכַתֵּב: דָּג!

— וְאֲנִי יוֹדֵעַ לְכַתֵּב יָד! — קִרְא אַחֲרַי.

— וְאֲנִי אֶכְתֵּב לְפָנֵיכֶם דָּג — קִרְא שְׁלִישִׁי.

— וְאֲנִי — "ג" — קִרְא רְבִיעִי.

— וְאֲנִי — "ד" — קִרְא חֲמִישִׁי.

נַעֲשֶׂה הַמּוֹרֶה תַּלְמִיד וְתַלְמִידָיו נַעֲשׂוּ מוֹרִים
נִדְחֲקוּ כָּלֵם אֶל עֲרַמַת הַחֹל וְכָתְבוּ כָּל אֶחָד אֶת

ב ל ש ו ן ע מ י

המלכה אשר מצא בשלש האותיות שלמד אותם
ועקב לכתב. באחרונה נגש הקטן שביניהם ורשם
באצבעו מתחת את שמו: "גֵר".

ב א ו ר י ם

הפציר בקש הרבה. ערמה pile דיג fisherman חול sand
רשם כתב. נדחקו נאספו למקום אחד ודחקו זה את זה.

ה ע ו ר ו ה נ ע ר

רבי לוי הנה איש זקן מאד, עיניו כהו ולא יכל
לראות, והנה הולך ומגישש במקלו. פעם, באשר
הלך ברחוב, נכשל בעץ, ולא ידע אנה יפנה. ראה
אותו גער אחר, נגש אליו ואמר: "הגד לאן אפה
הולך, זקן? — ואוליך אותך!"

— להתפלל אני הולך — אמר רבי לוי — אם
רוצה אפה בני, הוליכני לבית-תפלה.

— הגני ואליכך — אמר הנער — הן גם אני הולך
שמה לאמר "קדיש".

ב ל ש ו ן ע מ י

הִלְכוּ שְׁנֵיהֶם בַּדֶּרֶךְ, שָׁאל הָעוֹר אֶת הַנֶּעֶר:

— הֵיטוֹם אַתָּה?

— בֵּן, יְתוֹם אָנִי, — עָנָה הַנֶּעֶר — אֲמִי מָתָה עָלַי

לִפְנֵי חֹדֶשׁ יָמִים וְגַם אָב אִין לִי.

בָּאוּ לְבֵית הַתְּפִלָּה. עָמַד הַנֶּעֶר עַל יַד רַבִּי לְוֵי

וְהַתְּפִלָּל. אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה אָמַר הַנְּזַקֵּן הָעוֹר לַנֶּעֶר

הֵיטוֹם: שְׁמַעֲנִי בְּנִי, לָךְ אִין אָב וְאִם, וְלִי אִין עֵינַיִם:

הַחֲפֵץ אַתָּה שְׂאֵהֶנָּה אָנִי לָךְ לְאָב וְאַתָּה לִי לְעֵינַיִם?

דְּמַעוֹת נִרְאוּ בְּעֵינֵי הַיְתוֹם וְעָנָה: בֵּן...

מָאזְ נֶר הַנֶּעֶר בְּבֵית הָעוֹר: רַבִּי לְוֵי נָתַן לַנֶּעֶר

מְזוֹנֹת וְלָמַד אוֹתוֹ תוֹרָה, וְהַנֶּעֶר הוֹלִיךְ אֶת רַבִּי

לְוֵי בַחֲיוֹצוֹת.

טובים השנים מן האחד.

בְּאִוְרִים

כָּהוּ, כְּהָה dark נִכְשָׁל, הִכְשָׁל to stumble מְגִשָּׁשׁ, גִּישָׁשׁ

מְזוֹנֹת אֶבֶל to grope

ב ל ש ו ן ע מ י שְׁאֵלוֹת

הִתְהַיְתָה רַבִּי לְוִי עוֹד מַלְכָּה? מְתֵי פָּהוּ עֵינָיו? מַה קָּרָה לוֹ
בְּדַרְכָּה? מִי פָּגַשׁ בוֹ? הִתְהַיְתָה הַנְּעָר מִזֶּבֶל-לֵב? מַה הַמַּעֲשֵׂה הַמּוֹבֵן
אֲשֶׁר עָשָׂה? לָאֵן הוֹלִיךְ אֶת רַבִּי לְוִי? מַה עָשָׂה הַנְּעָר בְּבֵית
הַתְּפִלָּה? הִתְקַלַּף הַנְּעָר יוֹם יוֹם לְבֵית הַתְּפִלָּה? לָמָּה? מְתֵי
אוֹמְרִים קַדִּישׁ? מִי לָקַח אֶת הַיְתוֹם אֶל בֵּיתוֹ? מַה הַגְּמוּל
שֶׁגָּמַל הַנְּעָר לְזַקֵּן?

נְשִׂמַת אִם

אָמְרָה לִי: הֲרַגְעָנִי בֶּן לִי יִקְרֶה, תְּמִיד; עוֹד נְשִׂמַתִּי, דַּע לָךְ, מְלִיזָה אוֹתָךְ תְּמִיד. לוֹ גַם אִתָּה, אִתָּה, בְּנִי, לְבִי אִישׁוֹן עֵינָי! אִחַת זֹאת לוֹ תַעֲשֶׂה לִי: תְּמִיד תּוֹפְרֵנִי!	נִרְאָתָה הוֹרְתִי לִי, נִרְאָתָה בְּחִלּוּמֵי; תִּבְקָה לִי וְנִשְׁקָה לִי: "שְׁלוֹם לָךְ, יְתוֹמִי!" דְּמַעוֹתֵינוּ נָזְלוּ דָם, מִחֲתָה דְּמַעֲתָה, דְּמַעֵי מִחֲתָה, וּבְחֵם אִמְצָתָנִי לְלִבְתָּה.

בְּאוּרִים

הוֹרְתִי אִמִּי נָזְלוּ, נוֹל drop to wipe מְחַתָּה, מְחַתָּה, מְחַתָּה
אִמְצָתָנִי, אִמְצָתָנִי תְּמִיד נְחָמֵד מְלִיזָה, לְוִיָּה to escort to wipe מְחַתָּה, מְחַתָּה, מְחַתָּה
pupil of the eye

חֵבֶר חֲדָשׁ

בְּשַׁעַת הַלְמוּד בְּבֵית-הַסֵּפֶר קָם נֶעֶר אֶחָד וְאָמַר אֶל
הַמוֹרֶה: מוֹרֶה! נֶעֶר אֶחָד מֵצִיץ בַּחלּוֹן.

— בֵּן, בֵּן! — עָנָו אֶחָדָיו שָׁאֵר הַתְּלִמִּידִים — פַּעַם בְּפַעַם
מֵצִיץ אֵלָינוּ נֶעֶר בַּחלּוֹן הַזֶּה.

הַמוֹרֶה הִבִּישׁ אֶל הַחלּוֹן — וּבְרָגַע הַהוּא נִרְאוּ גַם פָּנֵי
הַנֶּעֶר הַמֵּצִיץ מִשָּׁם פָּנִימָה. נִפְגְּשׁוּ מִבְּטִיחָם, וּמִיָּד נִעְלְמוּ פָּנֵי
הַנֶּעֶר וְלֹא נִרְאוּ עוֹד בַּחלּוֹן.

בְּכִלּוֹת הַשַּׁעוֹר יָצְאוּ הַתְּלִמִּידִים לְשַׁחַק בְּחֻצָּה, וְהַמוֹרֶה
עִמָּהֶם. וְעוֹד הַפַּעַם נִרְאָה הַנֶּעֶר עוֹמֵד וּמֵצִיץ אֵלֵיהֶם מִשֹּׁכֶכֶת
הַגֹּדֵר, וְהוּא שֹׁחֲרָחַר וַיִּפֶּה עֵינָיו וּשְׁעָרוֹ תְּלַתְלִים, אֵךְ בְּגִדָיו
יִשָּׁנִים וּבְלוּיִים. נִגַּשׁ אֵלָיו הַמוֹרֶה — נִסּוּג הַנֶּעֶר לְאַחֹר וְחָפֵץ
לְבָרֵחַ. קָרָא לוֹ הַמוֹרֶה וְאָמַר: אֵל תִּירָא, נֶעֶר, גֵּשׁ הִנֵּה...
הַלּוֹמֵד אֵתָּה?

— לֹא — עָנָה הַנֶּעֶר מְבֻקָּשׁ.

— הַיֵּשׁ לְךָ אָב וְאִם?

— אָבָא מֵת.

— וְאִמָּא מָה הִיא עוֹשָׂה?

ב ל ש ו ן ע מ י

— היא עובדת בבית-חרשת... בבית היתומים אין מקום
עוד — ולא קבלוני.

— ואמה רוצה ללמוד לרעת עברית?

— בן... פכה לא טוב, אני קורא את ה"קדיש" מתוך
פתקה בתוכה באותיות אנגליות... אני עברי ואני חשך לרעת
עברית...

— מה שמך?

— ישראל.

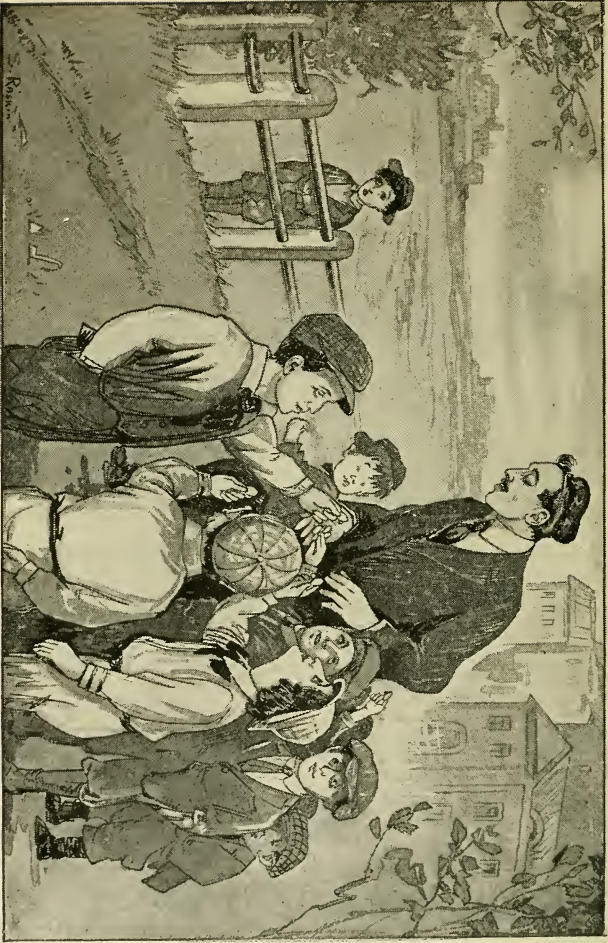
אמר לו המורה: לך, ישראל, אמור לאמך שתמן לך
ששים אגורות לקנות ספרים ומחברות ותבא ללמוד אצלנו.
נשא הנער את רגליו ורץ בשמחה להגיד לאמו, אך
מיד עמד והציע לאחוריו בבושה...

— הרוצה אמה לאמר דבר? — שאלהו המורה.

הנער שב ואמר: אחותי חולה ואמא מוציאה עליה כל
כסף משכריתה... אין כסף לאמא...

— מה נעשה לנער הזה? — אמר המורה למלמדים
הסובבים אותו.

נגש חנו, הגדול במלמדים, ואמר: רבי, אנתנו נקנה לו
ספרים ומחברות.

ב ל ש ו ן ע מ י

— זאת היא עצה טובה — הסכים המורה.

— נערים! — קרא הנזן לחבריו — למי כסף?

התחילו כל התלמידים למשש בכיסיהם ולדחק את עצמם אל המורה: זה נותן אגורה וזה שתיים, או יותר — ובן-רגע נמלאה כף-ידו של המורה מטבעות.

מנה אותן המורה והוסיף עליהן משלו, מסר את הכסף לחנן ואמר: המתחיל במצנה — אומרים לו: גמור! אחר הלימוד תלך עם ישראל אל בית מסחר הספרים ותקנה לו את כל צרכי הלימוד. — ופנה אל הנער ואמר לו:

— אני מקנה, ישראל, כי תהיה תלמיד טוב.

ברגע ההוא נשמע קול הפעמון המצלצל, עמד ישראל בשורת התלמידים, והכל נכנסו לבית-הספר בשמחה ובסדר יחד עם החבר החדש. הכל הרגישו שדבר טוב נעשה בשעה זו.

ב א ו ר י ם

מצויץ, הצץ to peep מבט look שׁבְכָה net גָרר fence

תלמלים curls בלויים worn out מבויש ashamed בית-חרשת

מִשְׁכָּרֶת earning הסכים, הסכם to agree מטבע coin

מישש נישש הרגישו, הרגש to feel

בְּנֵי־אֵה, רְחוֹקָה אִמְרִיקָה!

מִשָּׁה נֶעוֹר מִשְׁנָתוֹ, קָם מִמִּטָּתוֹ וְהִלֵּךְ לוֹ אֶל
מִטַּת אָבִיו לְשֹׁכֵב שָׁם מְעַט, כְּמוֹ שֶׁהָיָה רָגִיל
לַעֲשׂוֹת מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ. הָאֵב הָיָה מְסַפֵּר לְמִשָּׁה
בְּבִקְרָה בְּבִקְרָה סִפּוּרִים וְפִים, וְהַסִּפּוּרִים מְשֻׁכּוֹ אֶת
לְבוֹ מְאֹד. אֵךְ הַפֶּעַם לֹא מָצָא אֶת אָבִיו בְּמִטָּה.

— אֵיךְ אָבִיא? — שָׁאַל אֶת אִמּוֹ בְּתִמְחוּן.

— אָבִיא הֲלֹא נָסַע אֶתְמוֹל! — עֲנָתָה הָאֵם.

— לָאֵן?

— הֲלֹא הִגִּיד לְךָ, כִּי הוּא נוֹסֵעַ לְאִמְרִיקָה.

— וּמִדּוּעַ לֹא שָׁב עוֹד? הֲלֹא הִבְטִיחַ לְשׁוֹב

מְהֵרָה!

— עוֹד מְעַט וַיֵּשׁוּב, בְּנֵי, וְגַם מִתְּנוּת וּמִמִּתְקִים

יָבִיא.

— מִתְּנוּת וּמִמִּתְקִים יָבִיא אָבִיא, טוֹב! מִתִּי?

מְחָר, אָמֵא?

ב ל ש ו ן ע מ י

— אַפְּשֶׁר מְחַר — עֲנֵתָה הָאֵם בְּקוֹל מְלֵא הַמְּלָה
וְעָצָב, וְדַמְעָה אַחַר דַּמְעָה הַתְּנַלְנָלוֹ עַל לְחַיִּיהָ.

— לָמָּה אֶת בּוֹכָה, אִמָּא?

— אִין דְּבַר, חֲבִיבִי, אִינְנִי בּוֹכָה — עֲנֵתָה הָאֵם
וְנִשְׁקָה לוֹ עַל רֹאשׁוֹ.

שִׂיחוֹת בְּאֵלָה הָיוּ חוֹזְרוֹת וְנִשְׁנוֹת בֵּין מֹשֶׁה
וְאִמּוֹ מִדֵּי בְּקָר יָמִים רַבִּים.

— אָבֵל מִדּוּעַ לֹא שָׁב עוֹד אָבָא? — הִצְטָעַר
מֹשֶׁה.

— בְּנִרְאָה רְחוּקָה אֲמַרְיָקָה!... — הִחְלִיט מֹשֶׁה
בְּלֵב כּוֹאֵב מְרֹב גְּעֻנוּעִים עַל אָבִיו.

ב א ו ר י ם

רְגִיל used to מְשַׁכּוֹ אֶת לְבוֹ interested him תִּמְהוֹן

he decided הִחְלִיט conversation שִׂיחָה pity הַמְּלָה wonder

גְּעֻנוּעִים longing

נ ע ג ו ע י ם

הוֹרִי גַחֻם נָסְעוּ לְעִיר רְחוֹקָה לְרֹאוֹת שָׁם אֶת
קְרוֹבֵיהֶם. הִתְמַהֵּמְהוּ שָׁם זְמַן רָב וְגַחֻם וְאַחֵיוֹתָיו
נִשְׂאָרוּ בְּבֵית סְבָתָם. שְׂאֵלוּ הַיְלָדִים אֶת סְבָתָם
בְּכָל יוֹם: סְבָה, מָתִי יָבֹאוּ אָבֹא וְאַמָּא? נֶאֱנָחָה
הַסְבָּה וְאַמָּרָה: "אֵינִי יוֹדַעַת, בְּנִי מָתִי יִשׁוּבוּ".

אָמְרוּ הַיְלָדִים זֶה לָזֶה: "בֹּאוּ וְנִפְּיֵל גּוֹרֵל, מָתִי
יָבֹאוּ אָבֹא וְאַמָּא?"

לָקַח גַּחֻם סֵפֶר וּפָתַח אוֹתוֹ. נִמְצְאָה הָאוֹת
הֶרְאֵשׁוּנָה שֶׁל הַצַּד הַנִּפְתָּח "מ".

— מָחָר, מָחָר יָבֹאוּ אָבֹא וְאַמָּא! — קָרְאוּ הַיְלָדִים
בְּשִׂמְחָה.

אֵךְ דְּבוּרָה הִקְטִינָה פְּתִיחָה לְשֵׁנִית אֶת הַסֵּפֶר
וְנִמְצְאָה אֶצְלָהּ הָאוֹת הֶרְאֵשׁוּנָה "ש". נֶאֱנָחָה דְּבוּרָה
וְאַמָּרָה: לֹא מָחָר, כִּי אִם שָׁבוּעַ; מִקֵּץ שָׁבוּעַ יָבֹאוּ
הוֹרֵינוּ.

ב ר ש ו ן ע מ י

עבר יום מְחַרְתָּ, כָּל הַשְּׁבוּעַ עֵבֶר, וְהַהוֹרִים לֹא
שָׁבוּ. יָשְׁבוּ הַיְלָדִים עֲצָבִים. וּבְכִכָּר אֶחָד הַקִּיץ
נַחִים מִשָּׁנָתוֹ וְהָעִיר אֶת אֶחָיו וְאֶחֻיוֹתָיו:

— רְאִיתִי אֶת אָבִא וְאִמָּא!

— אֵיךְ? אֵיפֹה? — קָרְאוּ בְּלִים.

— וְהָ עֵתָה, בְּחֵלוֹם.

— בְּחֵלוֹם? וְלֹא שָׁאַלְתָּ אוֹתָם, מָתִי יָבֵאוּ?

כִּפְּךָ נַחִים אֶת רֵאשׁוֹ וְאָמַר: שָׁבְחֵתִי לְשֵׁאוֹל.

כִּעֵסוּ עָלָיו הַיְלָדִים. מָה עֲשֵׂה? עֲלֵה עַל מִשְׁכְּבוֹ,

עֲצֵם אֶת עֵינָיו וְאָמַר: אִישָׁן וְאַרְאֶה עוֹד הַפֶּעַם אֶת

אָבִא וְאֵת אִמָּא, וְלֹא אֲרַפֶּה מֵהֶם עַד שֶׁיִּגִּידוּ לִי

מָתִי יָבֵאוּ.

בְּאוֹרִים

relatives נְעֻנוּעִים longing הוֹרִים אָב וְאִם קְרוֹבִים

הַתְּמַהְמָה to stay long, to delay סְבָה grandmother נְאֻנְחָה,

הָאֻנַּח to sigh הַפֶּל גּוֹרֵל to throw a lot קָן end כִּפְּךָ, כִּפְּךָ

to bend

ב ל ש ו ן ע מ י

שְׁאֵלוֹת

לָאֵן נִסְעוּ הוֹרֵי הַיְלָדִים ? כַּמָּה זְמַן הָיוּ שָׁם ? אֵיפֹה הָיוּ
הַיְלָדִים ? הַנְּעִים הָיָה לָהֶם, מִכְּלֵי רְאוּת אֶת אֲבוֹתָם וְאִמָּם ?
מָה תִּפְצוּ לְדַעַת ? מָה עָשׂוּ לְמַעַן דַּעַת מְתֵי יְשׁוּבוּ הוֹרֵיָהֶם ?
מְתֵי רָאָה נְחוּם אֶת הוֹרָיו ? מָה הוּא הַשְּׂאֵלָה אֲשֶׁר שָׂכַח
לְשְׂאוֹל אוֹתָם ? מָה עָשָׂה לְמַעַן שְׂאוֹל אוֹתָם ? הַאֲפֹשֶׁר לְרְאוּת
בְּחֵלוֹם אֶת אֲשֶׁר נִחְפֵץ וּמְתֵי אֲשֶׁר נִחְפֵץ ?

גְּדִי־גְדִי

אָבָא שָׁב מִן הַיְרִיד

קָנָה חֶבֶר לִי וַיְדִיד,

וְאָמַרְתָּם: מִי וְמִי ?

גְּדִי בְּנֵעִים, גְּדִי־גְדִי!

גְּדִי קָטָן, גְּדִי רַךְ,

וּמִשְׁלַג עוֹרוֹ צַח,

בָּא וַיִּתֵּן עֵינָיו בִּי,

גְּדִי־גְדִי, גְּדִי־גְדִי!

ב ל ש ו ן ע מ י

גַּר הַגָּדִי, מִמְרַחֵק בָּא,

בָּא מֵאוֹפִיר אוֹ מִשְׁבָּא,

גַּר וְקָטָן, וְאֲנִי

מָה אֶרְחַמְדָּ, גַּד־גָּדִי!

בְּאֵה נִכְרַת שְׁנֵינוּ בְּרִית,

אִתָּה תִּהְיֶה לִי עֲמִית,

נִשְׂאָה וְשָׂקָה לִי, לֶכֶת אֶת פִּי,

גַּד־יִי־גָּדִי, גַּד־גָּדִי!

וּבְצִאתֵנוּ אֶל הַנָּוֶה

נִרְקֹד יַחַד, — בַּה לְחֵי! —

עַל הַהָרִים קַל בְּצִבִי

גַּד־יִי־גָּדִי, גַּד־גָּדִי!

וּבַהֲנִיעַ לִי הַעֵת

קְרֹא בִּסְפָר אֶלְהֵי־בֵית,

מִי הַקּוֹרֵא אֶתִּי, מִי? —

גַּד־יִי־גָּדִי, גַּד־גָּדִי!

ח. נ. בִּיאֵלִיק.

בְּאוֹרִים

יְרִיד יוֹם הַשּׁוּק market day צַח לְבָן, נָקִי מְאוֹד. גַּר זֶר stranger

עֲמִית חֲבֵר.

ל"ג בעומר

חכם גדול היה בישראל ושמו שמעון בר יוחאי. ורבי שמעון היה מורה לרבים, והתלמידים אשר למדו תורה מפיו, אהבו אותו מאד.

בימים ההם משלו הרומאים על בני ישראל ולקחו אותם מאד. שגא אותם רבי שמעון מאד.

ואחד משונאי רבי שמעון בא אל המלך ואמר לו:

— שמעון בר יוחאי מדבר רעות עליך והוא מעורר את העם למרד בך.

שלח המלך מלאכים לתפש אותו ולהרגו. ברח רבי שמעון ובנו אלעזר והתחבאו במערה אחת אשר ביער, לא רחוק מן הכפר פקיעין.

והיער הזה יער עצי חרובים, ובו גם מעין מים. שתו רבי שמעון ובנו מן המים אשר במעין, ואכלו מפרי העצים, וזאת היתה כלכלתם כל הימים.

שלוש עשרה שנים ישבו נסתרים בתוך המערה, ובכל הימים ההם למדו תורה, עד אשר ידעו כל סודותיה. ואיש לא ידע את מקומם.

ב ל ש ו ן ע מ י

רק תלמידיו הקטנים והגדולים ידעו את מקום רבי שמעון, והיו יוצאים פעם בשנה, ביום השמונה עשר לחדש אדר, הוא יום ל"ג בעומר, להראות לפני מורם. ולקחו עמם קשת, חצים וצדה להרבה, כי חשבו: אם הרומאים יפגשו בנו וישאלו אותנו: אנה אתם הולכים, נאמר: אנחנו יוצאים לצוד ציד.

וכל היום ישבו לפני רבי שמעון, ושמעו את תורתו, ובהגיע הערב שבו לבתיהם.

ועל כן חוגגים התלמידים את חג ל"ג בעומר בכל שנה ושנה, עד היום הזה.

והיהודים בארץ ישראל נאספים על קבר רבי שמעון, ועורכים הלולא ו"הדלקה" גדולה לכבודו ומזמרים ורוקדים כל הלילה, עד עלות השחר.

בְּאוּרִים

לְחַצוּ, לְחַץ to stir up עוֹרָר, מְעוֹרָר to oppress מְרַד to rebell
מְרַד to seize תַּפְּשׁ, מְעָרָה cave מְעִין well
כְּלִפְלִתָם אֲבָלָם. קֶשֶׁת bow הַלּוּלָא הַגִּיגָה

בל שוֹן ע מ י

ל"ג בְּעֹמֶר

הַיְעָרָה, הַיְעָרָה בְּקִשְׁתַּת נְחֹץ!
נְבוֹאָה לַשָּׂדֶה בֵּין פָּרַח וְגֵץ!
שָׁם יִרְקֵנוּ וְזָהָר וְרֶחֶב אֵין קֶץ —
הַיּוֹם ל"ג בְּעֹמֶר! הַיּוֹם ל"ג בְּעֹמֶר!

יִשְׂרָק הַהֶסֶיל וַיִּזְמַזְמוּ כָּל זְבוּב,
תְּבַרְקֵר אֶפְרָדֵעַ שְׂכַנַּת הַסּוּף!
וְקִרְאָה כָּל אֶפּוֹר הַמְצַפְּצַפֶּת: "צוּף-צוּף"
הַיּוֹם ל"ג בְּעֹמֶר! הַיּוֹם ל"ג בְּעֹמֶר!

מִסָּבִיב אֶדְ נִיל וְרִנְנִים שָׁם וּפָה —
הָרִיעוּ בְּנֵי הַפֶּשֶׁת, הָרִיעוּ: הוּ! הוּ!
יְרוּ בְּעֵלֵי חֵץ וְרִבּוּ: פִּירְפוּ!
הַיּוֹם ל"ג בְּעֹמֶר! הַיּוֹם ל"ג בְּעֹמֶר!

בְּאוּרִים

נֶץ פָּרַח. זָהָר אֹר. רֶחֶב מְקוֹם רֶחֶב. חֶסֶיל cricket. רִנְנִים וְמָרָה.

כח הזכרון

כְּשֶׁהָיָה הָרַב רַבִּי יְהוֹנָתָן מִפְּרַג יֵלֵךְ בֶּן חָמֵשׁ
שָׁנִים, נִתְאַרַח אִישׁ אֶחָד בְּבֵית אָבִיו. רָאָה הָאוֹרַח
אֶת הַיֶּלֶד וּמָצָא חֵן בְּעֵינָיו וְהוֹפֵץ לְהַכְנִים עִמּוֹ
בְּדַבָּרִים, צָבַט בְּלָחוּי וּשְׁאַל אוֹתוֹ:

— מָה אֲבִלְתָּ הַיּוֹם?

— לָחֵם בְּ...

וְלֹא הִסְפִּיק הַיֶּלֶד לִגְמֹר אֶת דְּבָרָיו, כִּי בְּאוֹתָהּ
שָׁעָה נִכְנַם אָבִי הַיֶּלֶד אֶל הַחֶדֶר. עָזַב הָאוֹרַח אֶת
הַיֶּלֶד וְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִם אָבִיו שֶׁל הַיֶּלֶד.

בַּיּוֹם הַהוּא נָסַע הָאוֹרַח לְדַרְפוֹ.

כְּעֵבוֹר שָׁנָה שָׁב הָאוֹרַח עוֹד פַּעַם אֶל פְּרַג
וְנִתְאַרַח שְׁנִית בְּבֵית אָבִיו שֶׁל רַבִּי יְהוֹנָתָן. נִכְנַם
הַיֶּלֶד לְבָרֵךְ אוֹתוֹ בְּשָׁלוֹם. צָבַט הָאוֹרַח בְּלָחוּי גַם
הַפַּעַם וּשְׁאַל אוֹתוֹ:

— בְּמָה?

— בְּחִמָּאָה — עָנָה הַיֶּלֶד.

ב ד ש ו ן ע מ י

בְּאוּרִים

זְכָרוֹן memory לְהִזְכֵּר עִמּוֹ בְּדְבָרִים לְדַבֵּר עִמּוֹ. לֹא הִסְפִּיק
לֹא הָיָה לוֹ דֵי זְמַן.

שְׁאֵלוֹת

מָה שְׁאֵל הָאוּרִים אֶת הַיֶּלֶד? הַשְּׁמַע אֶת תְּשׁוּבַת הַיֶּלֶד?
מֵדוּעַ לֹא שְׁמַע אֶת כָּל תְּשׁוּבָתוֹ? כַּמָּה זְמַן עָבַר עַד אֲשֶׁר שָׁב
אֶל בֵּית הָרַב? מָה שְׁאֵל אָז? מֵאַיִן הֵבִין הַיֶּלֶד אֶת הַשְּׁאֵלָה?

פֶּת לָחֵם

— אֲמִי, אֲמִי, תִּנֵּי לִי פֶת לָחֵם!

— בְּנִי, בְּנִי, לֵךְ אֶל הָאוּפָה וְיִתֵּן לְךָ כֶּכֶר לָחֵם.

— אוּפָה, אוּפָה, תֵּן לִי כֶּכֶר לָחֵם!

— בְּנִי, בְּנִי, לֵךְ אֶל הַטּוֹחֵן וְיִתֵּן לְךָ קֶמַח, וְאִפֶּה

לְךָ כֶּכֶר לָחֵם.

— טּוֹחֵן, טּוֹחֵן, תֵּן לִי מְעַט קֶמַח!

— בְּנִי, בְּנִי, לֵךְ אֶל הָאֶכָר וְיִתֵּן לְךָ חֲטִיִּם. אֶת

הַחֲטִיִּם אֲשַׁחֵן לְקֶמַח, תִּתֵּן אֶת הַקֶּמַח לְאוּפָה וְהוּא

יָלוּשׁ בָּצֵק וְיֹאפֶה לְךָ כֶּכֶר לָחֵם!

בלשון עמי

— אָפּה, אָפּה, תּוּן לִי מֵעַט חֶמֶת!

— בָּנִי, בָּנִי, לֶךְ אֶל הַשָּׂדֶה, מִצֵּא שֶׁבֶלִים. אוּצִיא

אֶת הַחֶמֶת מִן הַשֶּׁבֶלִים, תּוּן אֶת הַגְּרָגְרִים לטוּחַן.

וּטְחַן אוֹתָם הַטוּחַן לְקִמְחָה. תּוּן אֶת הַקִּמְחָה לְאוּפָה

וְיֹאפֶה לֶךְ כֹּכֵר לָחֶם.

— שָׂדֶה, שָׂדֶה, תּוּן לִי שֶׁבֶלִים!

— בָּנִי, בָּנִי, הַתְּפַלֵּל לְאֲדֹנָי וְיוֹרִיד אֶת הַגֶּשֶׁם.

אֲשַׁתֶּה אֶת מֵי הַגֶּשֶׁם, אֶרְוֶה וְאֶתֵן שֶׁבֶלִים. תּוּן אֶת

הַשֶּׁבֶלִים לְאָפּה וְיֹצִיא מֵהֵן אֶת הַגְּרָגְרִים. תּוּן אֶת

הַגְּרָגְרִים לטוּחַן וְיֹטְחַן אוֹתָם לְקִמְחָה. תּוּן אֶת הַקִּמְחָה

לְאוּפָה וְיֹאפֶה לֶךְ כֹּכֵר לָחֶם.

— אֱלֹהֵי, אֱלֹהֵי

שְׁמַע נָא קוֹלִי;

הוֹרֵד גֶּשֶׁמֶיךָ

לְמַעַן יִלְדְּדוּ.

בְּזַעַת אֶפֶיךָ תֵּאָכַל לָחֶם.

באורים

כֹּכֵר loaf אֹפֶה baker טוּחַן miller אָפּה farmer חֶמֶת

wheat אֶרְוֶה, רְוֶה .to drink, to be satisfied

הַמְּנַנֵּינָה הָעֲרֵבָה

בְּעֵינֶיהָ סָפּוּב, אֲשֶׁר בְּמַדִּינַת גְּלִיצְיָה, תִּזְתָּה
עֲלָמָה עֲנִיָּה וַיִּתְּוָמָה, בְּלִי אָב וְאָם, וְעֵלָם אֶחָוִי אָהֵב
אוֹתָהּ וְחֶפֶץ לְקַחַת אוֹתָהּ לְאִשָּׁה, אֵדָּ גַם הוּא הָיָה
יָתוּם וְעֲנִי, וְלֹא הָיָה לוֹ כֶּסֶף לְצַרְכֵי הַחַתּוּנָה, שָׁמַע
זֹאת הַצַּדִּיק רַבִּי מֹשֶׁה מִסָּפּוּב וְקִבֵּץ מִמְּכֹרָיו שְׁתֵּי
מֵאוֹת שֶׁקֶל וְקָנָה לְחֹתֶן וְלַפְלָה בְּגָדִים חֲדָשִׁים וְעֶרְוֹ
מִשְׁתָּהּ, וְקָרָא אֶל הַמִּשְׁתָּה אֵת כָּל הָאֲנָשִׁים
הַנִּבְּקָדִים אֲשֶׁר בְּעִיר, וְחָבַר מְנַנֵּינִים טוֹבִים הֵבִיא
מִן הָעִיר בְּרוּדִי, לְגַנֵּן בְּשַׁעַת הַחֲפָה וְלִשְׁמֹחַ חֹתֶן
וּבְלָה, וְהַמְּנַנֵּינָה, אֲשֶׁר נָגְנוּ הַמְּנַנֵּינִים אַחֲרֵי הַחֲפָה,
הָיְתָה נְעִימָה וְעֲרֵבָה מְאֹד, אֵדָּ מְלֵאָה עֶצֶב,
וְהִקְרוּאִים בְּשִׁמְעֵם אוֹתָהּ, וְכָרוּ וְכָרוּנוֹת שׁוֹנִים מִימִי
נְעִירֵיהֶם, וְעֵינֵיהֶם וְלָגְנוּ דְמָעוֹת, וְרַבִּי מֹשֶׁה הִקְשִׁיב
וְאָמַר: מִי יִתֵּן וְנָגְנוּ מְנַנֵּינָה עֲרֵבָה כְּזֹאת בְּעֵת קְבוּרָתִי.
שָׁנִים רַבּוֹת עָבְרוּ מֵאָז וְאִישׁ לֹא וָכַר עוֹד אֵת
דְּבַרֵי הַצַּדִּיק, יוֹם אֶחָד קִבְּלוּ הַמְּנַנֵּינִים אֲשֶׁר נִבְּקְרוּדִי

ב ל ש ו ן ע מ י

מִכְתָּב וּבו בִּקְשׁוּ מֵהֶם לְנִסֵּעַ לַעֲיָרָה אַחַת קְרוּבָה, לְגַנֵּן שָׁם בְּעֵת מִשְׁתֵּה חַתּוּנָה, וְעֲלֵיהֶם הָיָה לַעֲבוֹר בְּדַרְכָּם אֶת הָעֲיָרָה סָפוּב, וּבְאֲשֶׁר הִגִּיעוּ אֶל מְבוֹא הָעִיר עָמַד הַסּוּם וְלֹא חָפֵץ לְמוֹשׁ מִמְּקוֹמוֹ. הַמְּנַנְנִים יָרְדוּ מֵעַל הָעֲנָלָה וְהִפּוּ אֶת הַסּוּם בְּשׁוֹטִים, וְהוּא לֹא נָע וְלֹא זָע. עוֹד הֵם עוֹמְדִים וְחוֹשְׁבִים מַה לַּעֲשׂוֹת, וְהִנֵּה קָהָל גָּדוֹל הוֹלֵךְ, שָׂאֵלוֹ הַמְּנַנְנִים: לָאֵן הוֹלֵךְ הַקָּהָל הָרַב הַזֶּה? עָנּוּ וְאָמְרוּ לָהֶם: הָרַב הַצַּדִּיק מִשָּׁה מֵת, וְכָל אֲנָשֵׁי הָעִיר מְלֹוִים אוֹתוֹ לְבֵית הָעוֹלָם. אִזּוּ זָכְרוּ הַמְּנַנְנִים אֶת הַבִּקְשָׁה אֲשֶׁר בִּקְשׁוּ בְּעֵת מִשְׁתֵּה הַנְּשׂוּאִים שָׁל חֵתּוּם וְהִיתּוּמָה, וְהִחֲלוּ לְגַנֵּן אֶת הַמְּנַנְנִיָּה הָעֲרָבָה וְהַמְּלֵאָה עֵצָב אֲשֶׁר נָנְנוּ בְּשַׁעַת הַחֲפָה, וּלְקוֹלוֹת הַמְּנַנְנִיָּה הַזֹּאת הוֹרִידוּ אֶת הַמֵּת אֶל הַקְּבָר.

בְּאוּרִים

עֲלָם בְּחוּר, אִישׁ צָעִיר. מביר acquaintance מְנַנְנִיָּה melody

עֲרָבָה נְעִימָה pleasant, sweet זְכָרוֹנוֹת memories מְלֹוִים, לְוִיָּה to

wedding בֵּית הָעוֹלָם בֵּית הַקְּבָרוֹת cemetery escort

יִרְק לְשָׁבוּעוֹת

לְכָבוֹד הַשָּׁבוּעוֹת	עִם שִׁחַר גְּשָׁפִימָה
כָּל הַדָּבָר בְּשׁוֹשָׁנִים	וְנִצָּא לְיַעֲרִים,
שֵׁם נִקְמוּת לְפָאָר	כָּל עֵז בַּבְּחוּרִים
בְּתֵינוּ הַקְּטָנִים.	כָּל זְרִיו בְּנִעָרִים.
וְשִׁבְנוּ הָעִירָה	לְכָבוֹד הַשָּׁבוּעוֹת
קָהַל נְנִים נוֹסֵעַ;	כָּל טוֹב בְּנִצָּנִים
כָּל גֵּר בֶּן יִרְק,	שֵׁם נִקְמוּת לְפָאָר
בֶּן חַי, מִתְּנוּעָע.	בְּתֵינוּ הַלְּבָנִים.

יעקב פִּיכְמוֹן.

בְּאוּרִים

גְּשָׁפִימָה נִקּוּם בְּפִקָּר הַשָּׁבָם. עִם שִׁחַר בְּעַת צֵאת הַשִּׁחַר. עֵז
חֻק. זְרִיו מְהִיר handy נִצָּנִים פְּרָחִים. לְפָאָר לְיָפוֹת, לְקַשֵּׁט to decorate

ב ל ש ו ן ע מ י
חג השבועות

חג שבועות — חג התורה...
אני חביתי לו וְהָ בָּמָה!
בְּגָדֵי יוֹם טוֹב, פָּנִים שְׂמֵחִים,
הַפֵּל מְזֵהִיר בְּאוֹר הַחֶמֶד.
עַל כָּל פֶּתַח — סוּף הַנַּחַל,
וּבְכָל בַּיִת — זֵרֵי דְשָׂאִים,
גַּם הַזְּבוּבִים הַשֵּׁים „יוֹם־טוֹב“
וְזִמְזוּמָם נִעְשָׂה נְעִים.

בְּבֵיתֵנוּ הַפֵּל מִבְּהֵיק,
הַפֵּל עָרוּךְ יָפָה יָפָה!
אִמָּא נִתְנָה לִי אֲגוּזִים
גַּם לַחֲמֻנִיּוֹת וְקָפָה.

בְּאוֹרֵים

חביתי, חכה to wait מְזֵהִיר, הִזְהַר to shine חֶמֶד שְׂמֵחַ
סוף reeds זֵרֵי דְשָׂאִים, דְשָׂא עֵשֶׂב. חָשִׁים, חוֹשׁ
to feel זִמְזוּמָם, זִמְזוּם קוֹל הַזְּבוּבִים. מִבְּהֵיק מְזֵהִיר. לַחֲמֻנִיּוֹת cake

הפּוֹלְבוֹשׁ הַחֲדָשׁ

בְּנִימִין הַקָּטָן קָבַל מִתְּנָה מְאַבּוֹתָיו לְחַג הַשְּׁבוּעוֹת:
בְּגָד חֲדָשׁ וַיְנַפֵּה מְאֹד.

כַּאֲשֶׁר בָּא הַחַג, פָּשַׁט בְּנִימִין אֶת בְּגָדָיו הַיְשָׁנִים
וְלָבַשׁ אֶת הַחֲדָשִׁים. גִּדְּמָה לוֹ כִּי כָל הָאֲנָשִׁים
הָעוֹבְדִים בַּחוּץ מִבֵּיטָיִם עָלָיו וְעַל בְּגָדָיו, וְאִף כִּי
הוּא מִתְבַּיֵּשׁ, כַּאֲשֶׁר יִבְיטוּ עָלָיו הַכָּל, בְּכָל זֹאת
הוּא שְׂמֵחַ, כִּי רַק לוֹ בְּגָד חֲדָשׁ: לְכָל חֲבֵרָיו תִּפְּרָו
אֲבוֹתֵיהֶם בְּגָדִים חֲדָשִׁים עוֹד לְחַג הַפֶּסַח; אֵךְ אָבִי
בְּנִימִין הוּא עָנִי, וְעַד אֲשֶׁר הִשִּׁיג כֶּסֶף, עֵבֶר חַג
הַפֶּסַח, וְחֲבֵנְדִים נִתְּפָרוּ עִתָּה לְשִׁבוּעוֹת. בְּגָדֵי
חֲבֵרָיו כָּבֵד יִשְׁנִים הֵם וְרַק בְּגָדֵי בְּנִימִין חֲדָשִׁים עוֹד!
כָּא בְּנִימִין לְבֵית הַכְּנִסֵּת, עָמְדוּ חֲבֵרָיו וְהִבִּיטוּ
עָלָיו. נִכְלַם בְּנִימִין, וְהִבִּיט אֶרְצָה.

פָּשַׁט חֵבֶר אַחֲרָיִךְ אֶת אֲזָבָעוֹתָיו, מִשֵּׁשׁ בְּאֶרֶג
וְקָרָא:

— הָאֶרֶג שְׁלִי יָפֵה מְזֵה!

ב לשון עמי

— האָרג הַזֶּה יִקְרַע מֵהָר — קָרָא הַשָּׁנִי — לְהַנָּם
אַתָּה מִתְנַאֵה בָּהּ!

-- הַבְּגָד שִׁיעֶשֶׂה לִּי אָבִי לְרֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה בְּנֹדָאִי
יִהְיֶה יָפָה וְטוֹב מִבְּגָדוֹ! — קָרָא הַשְּׁלִישִׁי.

— וְאַנִּי אֹמֵר לָכֶם, — צָחַק הָרְבִיעִי וְעֵינָיו בָּעָרוּ
מִקְנָאָה — כִּי הַבְּגָד הַזֶּה אֵינְנוּ חֹדֵשׁ, וּבְנֹדָאִי נִתְפַּר
מִבְּגָד יָשָׁן שֶׁל אָבִיו.

בְּרַנֵּעַ הַהוּא נִשְׁמַע קוֹל הַחֲזוֹן הַקּוֹרָא בְּסִפְרֵי-
הַתּוֹרָה:

”לֹא תַחְמוֹד!”

חָרְדוּ הַנְּעָרִים וְנַבְלָמוֹ. נִדְמָה לָהֶם כִּי הַקּוֹל
יוֹצֵא מֵהָר סִינַי וּמַגִּיעַ לְאַזְנוֹתֵיהֶם. הָלְכוּ אֶל אָבוֹתֵיהֶם
וְהַחֲלוּ לְהַתְפַּלֵּל בְּכֹנָה.

וּבְנִימֵין הַקָּטָן נִשְׁאַר עַל עָמְדוֹ, מִבֵּיט אֲלֵיהֶם
וְיִוָּדַע כִּי נִתְבַּיְשׁוּ, וְסָלַח לָהֶם בְּלִבּוֹ.

באורים

נִדְמָה לוֹ הוּא חָשַׁב it seemed to him הַשָּׁיג, הַשָּׁיג to obtain
נָבֵלָם הַתְּבִישׁ. קְנָאָה envy בְּכֹנָה בְּכָל לֵב.

בלשון עמי

דְּבַדְבָּנִים

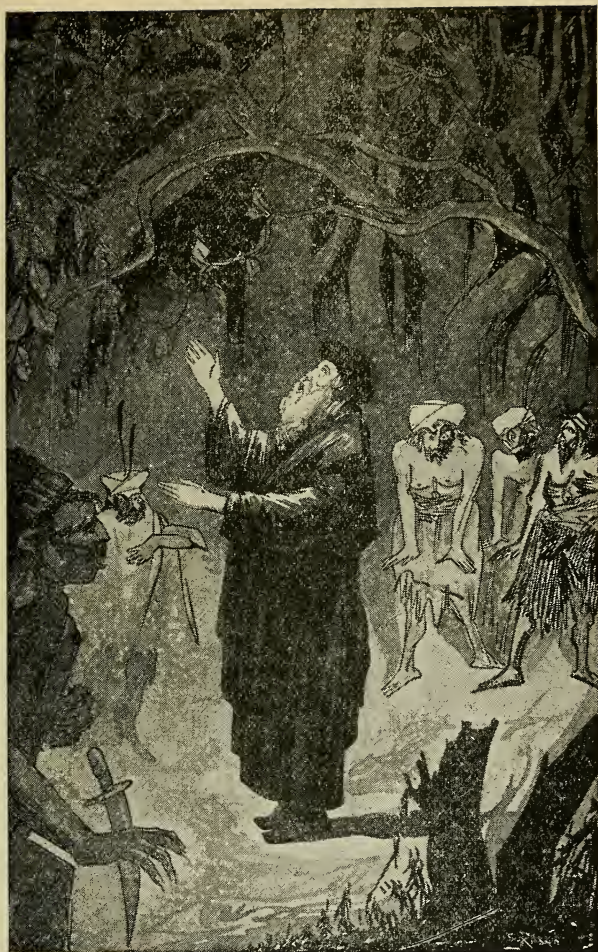
הָאָח: אַיֵּךְ, אַיֵּךְ, אָחוֹת קָטְנָה?
דְּבַר טוֹב הִבֵּאתִי לָךְ!
הָאָחוֹת: הִנְנִי פֹה, לְקַטְתִּי פְּרָדִים
הִרְאֵה: מָה הִבֵּאתְךָ, אָח?
הָאָח: כּוֹבַע מְלֵא דְבַדְבָּנִים
לָךְ הִבֵּאתִי מִן הַגֶּן.
שָׁם כַּה הַכֵּל יָרֵק, יָרֵק
וְצִפּוֹר אֲלֵי צִפּוֹר רָן.
הִרְבֵּה יַעֲצִים וַיִּשְׁנֶם שְׁמָה,
עֵץ וּפְרִי, עֵץ וּשְׁמוֹ...
וְכַמָּה שָׁם פְּרָפְרִים, הוּ!
פְּרָפֶר, פְּרָפֶר, צָבַע לוֹ...
שְׁמָה בְּשֵׁלוֹ הִדְבַדְבָּנִים,
רַבִּים הִמָּה שָׁם אֵין קֶץ...
עֵתָה טַעְמִי, אֲכַלִּי אוֹתָם—
בְּרָכִי „בוֹרֵא פְרֵי הָעֵץ“...

בְּאוּרִים

דְּבַדְבָּן cherry רֵן מִזְמוֹר. פְּרָפֶר butterfly.

הצדיק והשודרים

צדיק תמים הנה בארץ וקולו הנה נעים מאד.
 שמעו האנשים את קולו הנפלא, עמדו הקשיבו
 והשתאו. פעם, בערב שבת, הלך הצדיק אל העיר
 הקרוכה. בא אל תוך יער עב ותעה בין העצים
 הרבים. באו שודרים, אסרו אותו והפצו להרגו.
 ראה פי קרוב מותו, התחיל לבקש מאת השודרים
 פי יניחו לו להתפלל לאדוני לפני מותו. הרשו לו
 השודרים, עמדו פלם סביביו והמאכלות החדות
 בידיהם, ולהט המאכלות הכריק לנגד השמש.
 והצדיק התפלל לאדוני וזמר את ומירות השבת.
 שבת הצדיק את השודרים ואת מותו וזמר ומרה
 נעימה ונפלאה, ומרה רכה ומתקה, ומרה מלאה
 בקשה ורחמים. שמעו השודרים את הזמרה
 הנפלאה הזאת, זכרו את חטאתיהם אשר הטאו
 ונבלה עליהם אימה, אימת אדוני אשר ידיו ויעגש

ב ל ש ו ן ע מ י

אותם. השוֹדְדִים כָּרְעוּ עַל בְּרַמְיָהֶם לְפָנַי הַצַּדִּיק,
וּבְקִשׁוֹ: סֵלַח לָנוּ, סֵלַח לָנוּ, צַדִּיק!

— לֹא מֵאֲתִי — אָמַר הַצַּדִּיק — רַק מֵאֵת אֲדוֹנָי
בְּקִשׁוֹ, כִּי יִסְלַח לָכֶם עַל חַטֹּאתֵיכֶם וְעוֹנוֹתֵיכֶם,
אֲנֹכִי אָדָם וְלֹא אֵל. וְאַתֶּם אֵל תִּפְחָדוּ וְאֵל תִּירָאוּ,
אֲדוֹנָי הוּא טוֹב וְנוֹשֵׂא פָשַׁע לְחַטָּאִים!

בְּאִוְרִים

נִפְלֵא wonderful הַשְּׂתַאֵי, הַשְּׂתַאֵה to wonder אָסְרוּ, אָסַר
תָּעָה, תָּעָה to bind, תָּעָה to get lost הָרְשָׁה, הָרְשָׁה to permit מֵאֲבָקֶת
סִבִּין גְּדוּלָה. לְהַטְּמָה וּמְרָה melody סֵלַח to forgive נוֹשֵׂא פָשַׁע
סוֹלַח עוֹן. חַטָּאִים אֲנָשִׁים רָעִים, חוֹטָאִים.

שְׂאֵלוֹת

לָאֵן הִלְדוּ הַצַּדִּיק? אֵיפֹה תָּעָה? מִדּוּעַ תָּעָה בִּיעֵר? מָה
עָשׂוּ לוֹ הַשׁוֹדְדִים? לָמָּה אָסְרוּ אוֹתוֹ? מָה הָיָה בִּידְיָהֶם? מָה
בְּקִשׁ הַצַּדִּיק? מָה זָכְרוּ הַשׁוֹדְדִים, בְּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת זְמֵרַת
הַצַּדִּיק? מָה בְּקִשׁוֹ מֵאֲתוֹ? מָה אָמַר לָהֶם הַצַּדִּיק?

ב שׁוֹן ע מ י

צֹאוּ וְהִתְמַהוּ

צֹאוּ וְהִתְמַהוּ, מַה יָּפֶה הַיּוֹם!
סְפִיר הַשָּׁמַיִם, הָאוֹרֶה, הַחֶם!
וְזִמּוּם הַדְּבוּרִים הַבָּא עַד הַלּוֹם
מִתּוֹךְ הַכְּפֻרֶת בְּגִנָּה.

הֵם! עֲמָדוֹ, הָאֲוִינֵי... עֲפָרוֹנֵי הָרֶן!
שָׁם עָפֶה מְרַחֶפֶת צְפוּרֶת-הַגֶּן:
רְדִפוּקָה, תִּפְשׁוּקָה! מִי יִדַע לָאֵן
הוּא בָאָה בְּמִשׁוּבַת הַחֶדֶק.

צְפוּרֶת-גֶּן יָפֶה, הַמְלִטִי מִפַּח!
הַעִירֵי כְּנֻפּוֹךְ וְהַמְלִטִי אִם אֵךְ
אֶהְבֶּתְי אֹרֶךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְהַדָּשָׂא הָרֶךְ
וְעֶרְגוֹת הַפְּרָחִים, — פְּרָחֶיךָ.

בְּאוֹרִים

הַתְּמַהוּ הַתְּפִלְאוּ, סְפִיר שֵׁם אֲבוֹ יָקָה. דְּבוּרִים, דְּבוּרָה bee
עַד הַלּוֹם עַד פֶּה, עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה. בְּנֵרֶת beehive עֲפָרוֹנֵי מִן צְפוּר
lark צְפוּרֶת גֶּן, פְּרָפֶר butterfly מִשׁוּבַת הַחֶדֶק גֶּרֶר שָׁל קוֹצִים. פַּח
trap עֶרְגָּה garden-bed.

ק י ז

בְּקִיץ הַיָּמִים אֲרָבִים וְהַלֵּילֹת קֶזְרִים, הַחֹם
גָּדוֹל מְאֹד, הַתְּבוּאָה בַּשָּׂדֶה בְּשֵׁלָה וְהַשְּׂבָלִים
מְלֵאוֹת גְּרִנֵּי־רִים, הַפְּרָחִים וְהַשּׁוֹשְׁנִים בְּנָנִים וּבְשָׂדוֹת
נוֹתְנִים רֵיחַ טוֹב וְנָעִים, הָעֵצִים נוֹתְנִים אֶת פְּרֻחֵם
וְעַל הַשִּׁיחִים – גְּרִנֵּי־רֵי־אֲדָמָה, עֲנָבֵי שׁוּעַל, גְּדֻנְגְּרֵנוֹת
וְגְרִנֵּי־רִים מִמִּינֵים אֲחֵרִים.

בַּעֲת אֲשֶׁר יִגְדֹל הַחֹם וְהַזְּעָה תִּכְבְּסָה אֶת פְּנֵי
הָאָדָם יִשְׁלַח אֲדוֹנָי רֵיחַ עַל הָאָרֶץ, עֲנָנִים שְׁחֹרִים
יִכְסּוּ אֶת פְּנֵי הַרְקִיעַ, בְּרָקִים יִבְרִיקוּ, רַעְמִים יִשְׁמְעוּ
וּמָטָר יִרֶד, אֲחֵרֵי הַמָּטָר נַעֲשֶׂה הָאֲוִיר וַיֵּן וְנָעִים,
הָעֵצִים וְהַפְּרָחִים רַעְנָנִים, וְהַשֶּׁמֶשׁ תִּשְׁלַח אֶת קִנְיָהּ
וְתֵאִיר לָאָרֶץ וּלְדָרִים עָלֶיהָ.

בְּאֹרִים

בְּשֵׁל ripe שיח bush עֲנָבֵי שׁוּעַל goosberries גְּרִנֵּי־רֵי־
אֲדָמָה strawberries

ב ל ש ו ן ע מ י

שאלות

מתי ארבים הנמים ומתי הם קצרים? מתי קר האויר ומתי חם? באיזה ירח ישלט הקור היותר גדול? מתי ישלט החם היותר גדול? מתי נעים להתהלך בגנים? מדוע? מתי ירעם הרעם? מה רואים בעת שירעם הרעם? מה התועלת אשר יבא המטר?

שבת במדבר

איש הנה בארץ הקדם ושמו אליעזר. הוא הנה צדיק תמים, ולכן אהבו אותו כל בני עירו וכבדו אותו כבוד רב. ואנשי העיר שמעו על עני בני ישראל בירושלים ואמרו לעזור להם. שנים מעשירי העיר הלכו מבית לבית, וכל אחד נתן להם כנדבת לבו. אחרי אשר קבצו את הכסף נאספו כל אנשי העיר לאספה, ואמרו: מי ילך הנה המדבר, קביא את המנחה לירושלים? קם אליעזר ואמר: שלחו אותי. שמחו אנשי העיר ונתנו לו את הכסף וכרכו אותו: צאתך ובאך לשלום!

טען אליעזר את גמלו ויצא לדרך, אף ירא ללכת

ב ל ש ו ן ע מ י

בַּמִּדְבָּר לְבַדּוֹ; בִּקְשׁ וּמָצָא אֶרְחַת וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַחֹלְקֵת אֶל
הַמִּדְבָּר, וְהִלֵּךְ עִמָּם. שִׁשָּׁה יָמִים הֵלְכוּ בַּמִּדְבָּר, וּבַיּוֹם הַשְּׁשִׁי
בֵּין הָעֲרָבִים, אָמַר אֱלֹהֵינוּ אֶל רֹאשׁ הָאֶרְחָה: הִנֵּה הַשַּׁבָּת
בָּאָה, וְאַנְכִי לֹא אוֹכַל לְלַכֵּת עִמָּכֶם בַּיּוֹם הַקָּרוֹשׁ הַזֶּה. שָׁבוּ
פֹּה עִם הַגְּמֵלִים לָנוּחַ וּמָחָר בְּעָרֵב גִּלְדָּה לְדַרְכֵנוּ.

לֹא חָפַץ רֹאשׁ הָאֶרְחָה לַעֲשׂוֹת כַּדְּבָרֵי אֱלֹהֵינוּ, וְאָמַר:
לֹא, כִּי עַתָּה גִלְדָּה. עָזְבוּ הַיִּשְׁמַעְאֵלִים אֶת אֱלֹהֵינוּ לְבַדּוֹ
בַּמִּדְבָּר וְהֵלְכוּ לְדַרְכָּם, וְגַם אֶת הַמִּזֹּר אֱלֹהֵינוּ לָקְחוּ אִתָּם.

הַשָּׁמַשׁ בָּאָה וְחִשְׁדָּה הִיָּה. הִעֲלָה אֱלֹהֵינוּ אֶת הַנֵּר אֲשֶׁר
הִיָּה אִתּוֹ בְּיַלְקוּטוֹ וְהַחֵל לְהַתְּפַלֵּל לָהּ. אִזּוּ נִקְבְּצוּ חַיּוֹת רְעוּת
וְעָמְדוּ מִסְּבִיב לְאֱלֹהֵינוּ, וְאָרִי גָדוֹל וְנוֹרָא יָצָא מִתּוֹכָן וְקָרַב
אֶל אֱלֹהֵינוּ. נִבְהַל אֱלֹהֵינוּ, כִּי יָרָא מִפְּנֵי הַחַיָּה הָרָעָה, אַף
הָאָרִי אָמַר אֵלָיו: אֵל נָא תִירָא אֱלֹהֵינוּ, כִּי אֱלֹהִים שָׁלַח אוֹתִי
אֵלֶיךָ לְשָׁמֹר עָלֶיךָ וְלַחַיּוֹת לָךְ לְמַגֵּן מִפְּנֵי חַיּוֹת הַמִּדְבָּר.
שָׂמַח אֱלֹהֵינוּ וּבִרְךָ אֶת ה' עַל חֲסֵדוֹ.

שַׁבַּת אֱלֹהֵינוּ כָּל יוֹם הַשַּׁבָּת בַּמִּדְבָּר, וְהָאָרִי שָׁמַר עָלָיו
וְשָׂרַת אוֹתוֹ. וּכְאֲשֶׁר בָּא הָעָרֵב רָבַע הָאָרִי לִפְנֵי אֱלֹהֵינוּ. עָלָה
אֱלֹהֵינוּ עַל הָאָרִי וַיִּשָּׁב עַל גִּבּוֹ, וְהָאָרִי נָשָׂא אוֹתוֹ חַיִּשׁ מֵהָר,
בְּחֶץ מִקְשֵׁת, וְהִבִּיא אוֹתוֹ אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֶרְחַת הַיִּשְׁמַעְאֵלִים
הִיָּתָה.

ב ל ש ו ן ע מ י

אֲלִיעֹר יָרֵד מֵעַל גַּב הָאָרֶץ. הָאָרֶץ שָׁב אֶל הַמִּדְבָּר וְהוּא
הִלְךְ לְדַרְכּוֹ עִם תִּישְׁמַעְאֵלִים וּמִמְחֶרֶת הַיּוֹם בָּאוּ בְשָׁלוֹם
יְרוּשָׁלַיִם.

בְּאֵרִים

אָסְפָה gathering, assembly מִדְבָּר desert אֶרְחָה caravan

בֵּין הָעֲרָבִים לְפָנוֹת עָרָב.

תְּשֻׁעָה בְּאֵב

הַיּוֹם הַתְּשֻׁעִי בְּאֵב הַיּוֹם רַע וְמָר, יוֹם צוֹם
וְאָבֵל, לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

בַּיּוֹם הַזֶּה שָׂרַף נְבוּכַדְנֶאצַּר, מֶלֶךְ בָּבֶל, אֶת
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הֶרְאִשׁוֹן אֲשֶׁר בָּנָה אוֹתוֹ שְׁלֹמֹה
בִּירוּשָׁלַיִם. זֶה הַיּוֹם בֵּית הַתְּפִלָּה נִפְלָא בְיַפְיֹו, אֲשֶׁר
עָמַד בְּאַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרֵי שָׁנִים.

שִׁבְעִים שָׁנָה אַחַר חֲרָבַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הֶרְאִשׁוֹן
נָתַן הַמֶּלֶךְ פּוֹרֵשׁ רְשׁוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָשׁוּב אֶל
אֶרְצָם וּלְבָנוֹת בֵּית לַה'. יְהוֹשֻׁעַ הִבְהִין הַגְּדוּל

וְזָרְקָבֶל בֶּן שְׂאֵלְתִיאל בָּנוּ אֶת בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי,
 בְּנִינְיָן וְנֶפֶח מְאֹד, אֲשֶׁר הִתְקַיֵּם בְּאַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים
 שָׁנָה. אִזּוֹ הִתְנַפְּלוּ הָרוּמָאִים עַל אֶרֶץ יְהוּדָה וְשָׂרְפוּ
 אֶת בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ וְגִרְשׁוּ אֶת אֲבוֹתֵינוּ מֵאֶרֶץ וּמֵאֶז
 אֲנַחְנוּ בְּגָלוּת.

אוּלָּם בְּכָל הַיָּמִים הָאֵלֶּה לֹא חָדַלְנוּ מִקְבוּלֵת כִּי
 עוֹד יָבוֹאוּ יָמִים וְאֲנַחְנוּ נָשׁוּב אֶל אֶרְצֵנוּ, וְהַחֲלוּם
 הַזֶּה בָּא בְּיָמֵינוּ אֲלֵה.

שִׁעוּרֵי חֲנָם

פַּעַם אָמַר הַמּוֹרָה לְתַלְמִידָיו: דַּעוּ, יְלָדִים, כִּי מִבְּעָלִי
 הַחַיִּים אֲפֹשֶׁר לְלַמּוֹד מִדּוֹת טוֹבוֹת, אֲלָא שְׂצָרִיד לְהִתְבּוֹנֵן
 הַיֵּטֵב לְמַעֲשֵׂיהֶם.

דָּוִד הִקְטִין שָׁמַע אֶת דְּבָרֵי הַמּוֹרָה וְאָמַר: מָה אוֹכֵל
 לְלַמּוֹד מִבְּעָלֵי הַחַיִּים, וְאֲנִי חָכֵם מֵהֶם שְׁבַעֲתִים!

שָׁב דָּוִד מִבַּיִת הַסֶּפֶר וּבָא לְתוֹךְ גֵּן אֲבִיו. בִּגְן הַיְתֵה
 כְּנֶרֶת. דָּפַק דָּוִד בְּאֲצָבָעוֹ עַל הַכְּנֶרֶת וְאָמַר: דְּבוּרִים, דְּבוּרִים,
 מָה אוֹכֵל לְלַמּוֹד מִכֵּן?

ב ל ש ו ן ע מ י

— סדר — ענו הדבורים, — התבונן נא אל ביתנו! מה נקי, מה יפה הוא! רבות אנחנו, רבות, כעשרים אלה, וכלנו עובדות, ואין האחת מפריעה את השנייה. כל אחת יודעת את מקומה ועבודתה, מתי עליה לבוא ומתי — לצאת.

לא רחוק מהפגרת ראה דוד נמלה זוחלת. — "נמלה, נמלה, — שאל דוד, — מה אוכל ללמוד ממך?"

— עבודה! — ענתה הנמלה, — מן הבקר עד הערב אני עובדת. אוהבת אני את העבודה יותר מכל דבר.

בא דוד אל החצר. על הגדר עמד תרנגול וקרא: קו—קו—רי—קו! שאל דוד: תרנגול, תרנגול, מה אלמד ממך? — חריצות! — ענה התרנגול — בבקר, בבקר, מרם צאת השמש, אני קם ושר את שירת הבקר. שעות הבקר טובות לעבודה.

עבר דוד לפני הארוה. ראה שני שפנים יושבים קרובים זה לזה, שאל: שפנים, שפנים, מה תלמדו אותי?

— אחנה! — ענו השפנים — שנים אנחנו בקצר ואת ואוהבים אנחנו איש את אחיו. אנחנו אוכלים ושותים מקערה אחת ואין מריבה בינינו.

נכנס דוד הביתה וראה את החתול יושב לו על סף החלון

ב ל ש ו ן ע מ י

וְרוּחַךְ אֶת אֲזוּזֵי בְּכַפּוֹת רַגְלָיו, שְׁאֵל: חֲתוּל, חֲתוּלִי, מָה
אֶלְמַד מִמֶּךָ?

— נִקְיוֹן — עֲנֵה הַחֲתוּל — אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל כִּי עוֹרֵי יְדָיִךָ נִקְיִ
וְטָהוֹר תִּמְיֵד, לָכֵן אֲנִי רוּחַךְ פְּעָמִים אֶחָדוֹת בְּיוֹם.

שָׁמַע דָּוִד אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְאָמַר: עֲבוּדָה, סֵדֶר,
חֲרִיצוּת, אֲחֻזָּה וְנִקְיוֹן — כָּל אֵלֶּה הַמְּדוּת הַטּוֹבוֹת יִשְׁנֶן בְּבַעְלֵי
הַחַיִּים וְאֲנֹכִי לֹא יִדְעָתִי!

בְּאֻרִים

מְדָה quality סֵדֶר order מְפָרִיעָה, הַפְּרָעַ to disturb, to

interfere נִמְלָה ant חֲרִיצוּת diligence שְׁפָן rabbit אֲחֻזָּה brotherhood

ה ס נ ו נ י ת

— „צְפוּר, צְפוּרִי, נָא אֲמַרְי:

אֵן בְּלִי הַרְרָה כַּה תְּמַהֲרִי.

אֵן תְּעוּפִי בֵּן?”

— „אָעוּף, אָעוּף לְמַעַנְתִּי:

יְלָדִים שִׁשָּׁה, מְשׁוֹשׁ חִתִּי

מְחַבִּים לִי בִּבְקֹן”.

בל שוֹן ע מי

— "צפור, צפורי, נא הגידי:

בפיך הקטן מה תצודי,

תחטפי לך ביעף?"

— "אהטף רמשים, אצוד ובובים

שחורים, לבנים, ירקנים, צהבים,

אכל לבי הטף!"

— "צפור, צפורי, נא אמרי:

מה בגרונוך בזה תנמרי,

עת כי יפנה יום?"

— "בבוא השמש, שירי ערש

אל עוללי אני משוררת,

למען ישקבו דם."

באורים

בלי הֶרֶף בל הזמן, מבלי לנח, מעונתי דירת, מקום מגורי.

משוש חיתי שמחת חיי. ביעף בעת שאת עפה. טף ילדים, קטנים.

גרון, throat עוללי ילדי.

בְּרַבַּת הַשָּׁנָה

רָאָה מֹשֶׁה בְּעֶרְב רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי אָבִיו שָׁם
בְּרִטּוּסִים רַבִּים בְּמַעֲטָפוֹת וְכוּתֵב עֲלֵיהֶן כְּתוּבוֹת,
שָׁאַל:

— לְמִי אַתָּה שׁוֹלַח בְּרִטּוּסִים כָּל כַּף רַבִּים וְלָמָּה?
— מִחֶר רֹאשׁ הַשָּׁנָה — עָנָה הָאֵב — וְלָכֵן אֲנִי
שׁוֹלַח לְכָל מִבְּרֵי בְּרַבָּה לַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה.

שָׁמַע מֹשֶׁה, הִלָּךְ לוֹ אֵל חֲדָר תִּלְדִּים וְכָתַב
עַל בְּרִטּוּסִים בְּאוֹתֵיזוֹת גְּדוּלוֹת:

”אָבִי תִקְרָא! אֲנִי שׁוֹלַח לָךְ בְּרַבָּה, כִּי הַשָּׁנָה
הַחֲדָשָׁה תָּבֵא לָךְ שְׂמֵחָה וְאַשֶּׁר.”

הִדְבִּיק מֹשֶׁה בּוֹל וְהוֹרִיד אֶת הַבְּרִטּוּסִים לְתַבַּת
הַמְּכַתְּבִים.

לְמַחֲרָת, בְּשִׁישְׁבוּ כָּל בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה וְאָכְלוּ
אֲרוּחַת הַצִּהָרִים, הֵבִיא נוֹשֵׂא הַמְּכַתְּבִים אֶת הַבְּרִטּוּסִים.
קָרָא הָאֵב אֶת בְּרִטּוּסֵי מֹשֶׁה, חִבַּק אוֹתוֹ, נִשְׁקוּ
וְאָמַר לוֹ:

”מה יִקָּר אַתָּה לִי בְנִי! יִבְרַךְ אֲדוֹנָי גַּם אֹתְךָ

בְּשָׁנָה טוֹבָה!”

ראש השָׁנָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים

הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן לַחֲדָשׁ תִּשְׂרִי הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה
לְיִשְׂרָאֵל. אֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה אָנוּ חוֹגְגִים שְׁנֵי יָמִים.
אֲזַ בָּאִים אָנוּ אֶל בֵּית הַתְּפִלָּה וּמִתְפַּלְלִים לַאֲדוֹנָי
כִּי יִבְרַךְ אֹתָנוּ לְשָׁנָה הַחֲדָשָׁה. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה
תּוֹקְעִים בַּשּׁוֹפָר.

הַיּוֹם הַעֲשִׂירִי לַחֲדָשׁ תִּשְׂרִי הוּא יוֹם הַכַּפּוּרִים.
בַּיּוֹם הַהוּא יוֹשְׁבִים אָנוּ כָּל הַיּוֹם בְּבֵית הַתְּפִלָּה
וּמִתְפַּלְלִים לַאֲדוֹנָי כִּי יִסְלַח לָנוּ עַל הַעֲוֹנוֹת וְהַחֲטָאִים
אֲשֶׁר חָטָאנוּ לוֹ. בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים צָמִים — אֵין אוֹכְלִים
כָּל אֶכָּל וְאֵין שׁוֹתִים כָּל מִשְׁקָה.

הַקְצִיר

בְּסוּף הַקִּיץ, בְּאֲשֶׁר תִּבְשַׁל הַתְּבוּאָה וְהַשְּׂבָלִים
 בְּפּוֹפוֹת מְרוֹב גְּרָגְרִים, יוֹצְאִים הָאֲכָרִים אֶל הַשָּׂדֶה
 לְקַצֹּר אֶת הַתְּבוּאָה. בְּמַנְלִים חֲדִים אוֹ בְּמִכּוֹנוֹת
 הֵם קוֹצְרִים אֶת הַשְּׂבָלִים, מְאֲלָמִים אוֹתָן לְאֲלָמוֹת
 וּמְנִיחִים אוֹתָן אַחַת עַל גְּבִי הַשְּׂנִית, עֵרְמָה גְּדוֹלָה.
 אֶת הָאֲלָמוֹת יָבֵא הָאֲכָר אֶל הַגֶּרֶן, וְשֵׁם יְדוּשׁ אֶת
 תְּבוּאָתוֹ.

סְבוֹת

בְּאֲשֶׁר הִלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר לֹא בָנוּ לָהֶם
 בָּתִּים, כִּי לֹא יָשְׁבוּ וְזָמַן רַב בְּמִקּוֹם אֶחָד. בְּעִמְדָם
 לְנוּחַ לְיָמִים אֶחָדִים עָשׂוּ לָהֶם סְבוֹת לְשִׁבְתַּת בָּהֶן. הֵם
 יָשְׁבוּ בְּסְפוֹת יָמִים אֶחָדִים וְאַחַר כֵּן הִלְכוּ לְדִרְכָּם.
 כָּכָה עָשׂוּ כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר הִלְכוּ בְּמִדְבָּר. לְזִכָּר
 הַדְּבָר הַזֶּה הוֹנְגִים אֲנוּ בְּכָל שָׁנָה אֶת חַג הַסְּבוֹת,
 בַּיּוֹם הַחֲמִשָּׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ תִּשְׁרִי. בְּסְבוֹת אֲנוּ
 יוֹשְׁבִים שְׁבַעַת יָמִים.

נוי סָפָה

וְאֵנִי פּוֹרְמֵי חוּל עַל הַמְקַרְקַע – וְהַכֵּל תָּם וְנִשְׁלָם – הוּא, חוּוּ. כַּמָּה נְאֻה דִּירָה זֶו! מִן הַגַּג מְסוּרַ הַסְּפָה, הַנוֹתֵן רֵיט, רֵיט רָף, מִי לִי יִרְמוֹ? מִי לִי פֹה? – כַּכְּבִי פֹו נִשְׁקָפִים בּוּ... זָרַח, בְּרוּף, גְּרִשׁוֹן – הוּוּ! – בְּאוּ, רְאוּ-נָא כַּמָּה נוּו!	לוֹלֵב לָנוּ וְהָדָם וְסָפָה כְּשֶׁרָה זֶו בְּדַת – בְּאוּ, רְעִי, וְחוּו, הֲרֵאִיתֶם כַּסְּפָה זֶו? קְרִשְׁיֶת חֵד אֶל חֵד אָכִי קָשֶׁר בְּחֻזְמַת-נֵד וְדַלַת הַצִּיב עָלֵי צִיר, מְרַבֵּד יָפָה עַל כָּל קִיר גַּם בְּבוּרוֹת וּפְרִי-חֵן – אֵלֶּה תִּלְתָּה אֲמִי בֶן.

בְּאוּרִים

נוי יפוי. כַּדָּת לְפִי חֲחֵק. חוּו רְאוּ. קְרִשׁ board חֵד אָחֵר. הַצִּיב
הַצִּיב. צִיר hinge מְרַבֵּד rug בְּבוּרוֹת ripe fruit קְרִקְע אָרְמָה. תָּם
וְנִשְׁלָם נִנְמַר. פֹּו זָהֵב.

הַיְלָלוּ מַ

איש עָנִי הָיָה וְלוֹ יְלָדִים רַבִּים. לֹא הָיָה לוֹ בְמָה לְפָרְנֵם
 אֶת מִשְׁפַּחְתּוֹ, לָקַח וְלִקְוֹט וְהִלְךְ מִבַּיִת לְבַיִת לְבַקֵּשׁ נְדָבוֹת.
 רָאוּ הַיְלָדִים אֶת הַיְלָקוֹט, הִתְעַצְבוּ מְאֹד וְעִינֵיהֶם זָלְגוּ דְמָעוֹת.
 בָּכָה עֲשָׂה הָעָנִי יוֹם יוֹם. עֲנִיף הָיָה, רִגְלָיו כָּאֲבוֹ, וְעָה
 כְּסִתָּה אֶת פְּנֵיו וְדְמָעוֹת הָיוּ בְעֵינָיו. "אֱלֹהֵי, אֱלֹהֵי, — בְּקִשׁ הָעָנִי, —
 אֵינִי חֹפֵץ לַחַיּוֹת עַל נְדָבוֹת, טוֹב לִי לְעָבוֹד עֲבוֹדָה קָשָׁה,
 מִמַּחַת פֶּת לֶחֶם חֵנֶם".

פַּעַם, בְּעָרֵב סְבוֹת, הִתְהַלֵּךְ הָעָנִי בַחוּץ, וְרָאָה דָבָר מַה
 נוֹצֵץ עַל הָאָרֶץ. שָׁח הָעָנִי וְרָאָה סִיר מְלֵא דִינָרֵי זָהָב. שָׁמַח
 הָעָנִי מְאֹד, לָקַח אֶת הַדִּינָרִים, בָּא הַבַּיְתָה, קָנָה לְבָנָיו בְּגָדִים
 יָפִים וְנָתַן לָהֶם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת מְכֹל טוֹב, כִּי הָיָה לְעֲשִׂיר
 גְּדוֹל. וּמִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה, בְּעָרֵב סְבוֹת, עֲשָׂה הָעֲשִׂיר מִשְׁתָּה
 גְּדוֹל. קָרָא הָעֲשִׂיר אֶל הַמְּשֻׁתָּה אוֹרְחִים וַבָּיִם, נָתַן לָהֶם
 לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת בְּכָלֵי כֶסֶף וְזָהָב, וְאֶת הַיְלָקוֹט, אֲשֶׁר בּוֹ שָׁם
 אֶת פְּתֵי הַלְּחֵם בְּלָכְתּוֹ לְקַבֵּץ נְדָבוֹת, הוֹצִיא מִן הָאָרוֹן, תָּלָה
 אוֹתוֹ בְּצַנְאוֹרוֹ, הֵלַק לְבָנָיו מִתְּנֹנֹת יְקָרוֹת, לָזָה — שְׁעוֹן זָהָב

ב ל ש ו ן ע מ י

וְלֹא־תָ – טַבַּעַת וְנָהַב, לָזָה – סוּס עַץ וְלֹא־תָ – בָּבָה יָפָה.
וְאַחַר כֵּן אָחֹז בְּיָדֵי וְלָדְיוֹ וַיִּצָּא אִתָּם בְּמַחֲלוֹת. „בְּיַלְקוּט הַזֶּה
הִלְכָתִי לְקַבֵּץ נְדָבוֹת – אָמַר הָעֲשִׂיר – וְעָבְשׁוּ עֲשִׂיר אָנִי.”

אַחֲרֵי שָׁנִים רַבּוֹת קָרָה לוֹ אֶסּוֹן, בְּעֶרְהָ פָרָצָה בְּחַנוֹתָו
וְשָׂרְפָה כָּל אֲשֶׁר לוֹ, וְלֹא הָיָה לוֹ בְּמָה לְפָרְגִם אֶת בְּנָיו. רָעַב
הָיָה הָעֲשִׂיר. נָגַשׂ אֶל הָאֲרוֹן, הוֹצִיא מִשָּׁם אֶת יַלְקוּטוֹ, תָּלָה
אוֹתוֹ בְּצַנְאָרָיו לְלֶבֶת לְקַבֵּץ נְדָבוֹת. רָאוּ הַיְלָדִים אֶת הַיַּלְקוּט,
שָׂמְחוּ מְאֹד וְחָשְׁבוּ שָׁנָם הַפַּעַם יִקְבְּלוּ מִתְּנוּת יָפוֹת מֵאֲבִיהֶם,
הִתְחִילוּ לְרַקּוֹד, שָׂמְחִים וְעֲלִיזִים, וְקוֹרְאִים:

אָבָא טוֹב, אָבָא יָקִיר,

תֵּן מִתְּנוּת וַיִּזְמַר שִׁיר!

עָמַד אֲבִיהֶם נִשְׁעַן אֶל הַקִּיר, פָּנָיו עֲצוּבִים וְעֵינָיו זוֹלָגוֹת
דְּמָעוֹת מְרַב יְגוֹן וְצַעַר. וְלֹא הִבִּינוּ הַיְלָדִים מַדּוּעַ אֲבִיהֶם
בֹּכָה.

בְּאִוְרִים

לְפָרְגִם, פָּרְגִם שָׁח, שָׁח to bend down, שָׁח to support

צְמִיד bracelet יִצָּא בְּמַחֲלוֹת to dance עֲלִיו שָׂמַח. יְגוֹן

sorrow

פְּרוֹזֵדוֹר לַתּוֹרָה

ספורים, אגדות ומשלים, המכילים רב המלים
המצויות בספר „בראשית“.

התקן עצמו בפרוזדור,

בדי שתבנם לטרקלין.

(פרקי אבות)

מאת

צבי שרפשטיין

ת כן

3	אבות ובנים
4	לא תחמוד
5	פרה שומרת שבת
7	הילד והאגוזים
9	אדם הראשון
11	השמש והירח
12	העכביש
14	העצים אשר בקשו להם מלך
16	הראש והזנב
18	הציד
19	קין והבל
21	ענש הבדאי
24	השועל הערום
25	הלילה הראשון
26	החרף הראשון
27	הצפרדע והעכבר
29	עוון אברהם
32	שתי היונים
35	הגנב החפץ להיות שומר
36	אנשי סדום א'
39	אנשי סדום ב'
41	מגדל בבל
43	שקר וחמס
46	אברהם בכבשן האש
47	האוצר
49	ברית השוורים
52	העלים והשרשים

אבות ובנים

המלך אדריונוס הלך לשוח בשדה, מחוץ לעיר
ירושלים.

וירא איש זקן נוטע עץ תאנים.

ויאמר המלך לזקן:

למה תטע את העץ הזה? הלא זקן אתה. האם

תאכל עוד מפרי העץ הזה? הלא מות תמות עוד

טרם יתן העץ תנה פריו?

ויען הזקן ויאמר:

ראה נא את הגן הזה, אשר בו כל עץ נחמד

למראה וטוב למאכל. את העצים האלה נטעו

אבותי ואנכי אבלתי מפריהם. ואני חפץ פי בני

יאכלו מפרי העצים אשר נטעתי אנכי.

לשוח לטיל. טרם קנים, לפני. נחמד למראה כל הרואה אותו

חומר (תפין) אותו.

פרוודור לתורה

שאלות

איפה הלך המלך לשוים? את מי ראה שם? מה עשה
הגון? מדוע התפלא המלך על זה? כמה זמן עובר עד אשר
תתן התאנה את פריה? הידע הגון כמה שנים יתנה? ולמה
נמסע את התאנה?

לא תחמד...

כָּלֵב אַחַד מָצָא נֶתַח בְּשָׂר, וַיִּקַּח אוֹתוֹ אֵל פִּי
וַיִּלְד.

וַיַּעֲבֹר הַכָּלֵב וַנֶּשֶׂר אַחַד, אֲשֶׁר מִתַּחַת לוֹ הָיָה
נָהָר.

וַיֵּרָא הַכָּלֵב אֶת צִלְמוֹ בַּמַּיִם, וַיַּחֲשֹׁב כִּי שָׁם
כָּלֵב אַחַר. וַיֹּאמֶר הַכָּלֵב:

גַּם לַכָּלֵב אֲשֶׁר בַּמַּיִם יֵשׁ נֶתַח בְּשָׂר, אֶקַּפֵּץ אֵל
הַמַּיִם וְלִקְחֹתִי מִמֶּנּוּ אֶת נֶתַח הַבְּשָׂר אֲשֶׁר לוֹ, וְהָיוּ
לִי שָׂנִיִּים.

וַיִּקַּפֵּץ אֵל הַמַּיִם וַיִּפֹּל אֵל הַתְּהוֹם.

פרוודור לתורה

ויבאו המים אל פיו, ויפל ממנו נתח הבשר,
וישאו המים את הבשר.

ויצא הקלב מן המים רעב וכועס.

לא תחמוד כל אשר לרעה.

נתח חתיכה. צלם תמונה. תהום קרקע הנדר או הים.

שאלות

מה מצא הקלב? האכל איתו מיד? מה עבר הקלב?
מה הנה מתחת לגשר? למה עשו את הגשר? מה ראה הקלב
במים? הקאמת הנה שם קלב? ומדוע ראה שם קלב? הרואה
כל איש צלמו במים? במה עוד נוכל לראות את צלמנו?
מה חשב הקלב באשר ראה את צלמו? מה חפץ לעשות?
מה קרה לו באשר קפץ אל המים? אנה נפל הבשר? איה
התהום? היכל הקלב למצא עוד את נתח הבשר? מדוע לא?

פְּרָה שוֹמֶרֶת שַׁבָּת

איש צדיק תמים הנה בארץ ישראל.

והאיש כבד את השבת מאד. שישה ימים עבד

וביום השביעי לשבת.

פרוודור לתורה

ולצדיק הנה היתה פְּרָה, ויַעֲבֹד כָּהּ שִׁשָּׁה יָמִים
וביום השְׁבִיעִי שָׁבַתָּה גַם הוּא מִן הַעֲבוּדָה.

ויהי היום ויִמְכַר הַצַּדִּיק אֶת הַפְּרָה לְנִכְרֵי.
ויַעֲבֹד כָּהּ הַנִּכְרֵי.

ויבא יום השָׁבַת וַתִּרְבֵּץ הַפְּרָה וְלֹא הִפְצָה לְקוּם
וּלְעֹבֵד עֲבוּדָתָהּ.

ויחר לְנִכְרֵי מְאֹד, וַיָּבֹא אֶל הַצַּדִּיק וַיֹּאמֶר לוֹ:
לָמָּה רַמִּית אוֹתִי?

וַיִּלֶּךְ הַצַּדִּיק וַיִּנָּשׂ אֶל הַפְּרָה וַיֹּאמֶר לָהּ:
כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר הָיִית אֲצִלִּי לֹא עָבַדְתִּי כָּךְ
בְּיוֹם הַשָּׁבַת, כִּי עֲבָרִי אָנֹכִי וְהוֹ צָנָה עַל הָעֲבָרִים
לְשַׁבֵּת בַּשָּׁבַת וְלֹא לַעֲשׂוֹת כָּל מְלָאכָה, אֵךְ הָאִישׁ
אֲשֶׁר קָנָה אוֹתְךָ הוּא נִכְרֵי וַאֲיַנְנִי שׁוֹמֵר אֶת הַשָּׁבַת.
שְׁמָעִי בְּקוּלוֹ וַעֲשִׂי כָּל אֲשֶׁר יִצְוֶה.

וַתִּקָּם הַפְּרָה מִמְּקוֹמָהּ וַתִּלְךְ לְעֲבוּדָתָהּ.

תָּמִים צַדִּיק. כִּבְדָּר נָתַן כְּבוֹד. שָׁבַת לֹא עָבַד. נִכְרֵי לֹא עֲבָרִי.

ויחר, חָרָה לוֹ פָּעַם. וַתִּרְבֵּץ שָׁכְבָה. רַמִּית, רָמָה to deceive

פרוודור לתורה

שאלות

את מה כבוד האיש הצדיק? במה כבוד את השבת?
איזה בנדים לבש בשבת ימי המעשה ואיזה ביום השבת?
איזה מאכלים אכל בשבת ימי המעשה ואיזה בשבת? מדוע
כבוד את השבת? מדוע צנה ה' לשבת ביום השבת? מדוע
אסור לאיש עברי לעבוד בבמה ביום השבת? למי מבר
הצדיק את הפרה? מדוע לא חפצה הפרה לעבוד ביום
השבת? הודע הנכרי מדוע אין היא חפצה לעבוד? מה חשב
הוא? מה אמר לצדיק? מה עשה הצדיק כדי שהפרה תעבוד?

הילד והאגוזים

אשה אחת הלכה אל החנות ותקן אגוזים ותבא
אותם הביתה.

והאשה נתנה אחרים לבנה הקטן, וכל האגוזים
שמה בצנצנת.

ותצו על בנה לאמר:

אל תנע באגוזים האלה ואל תקח מהם.

פרוודור לתורה

ותצא האם מן החדר ותלך אל המטבח.
ולא שמע הילד בקול אמו וישם את ידו
בצנצנת, וימלא אותה אגוזים. ויחפץ להוציא ידו
מן הצנצנת ולא יכל, כי פי הצנצנת הנה צר. ויבך
הילד בכי גדול.
ותשמע אמו את קול בנה ותבא ותאמר: מה
לך, בני?

ויען הילד: לא אוכל להוציא ידי מן הצנצנת.
ותאמר לו אמו: המן האגוזים אשר צויתי לך
לבילתי קחת מהם לקחת? פתח ירך ונפלו כל
האגוזים והוצאת אותה.

ויפתח הילד את ידו, ויפלו האגוזים, ויוצא את ידו.

תפשת מרבה — לא תפשת...

שאלות

מה קנתה האם בקניות? אל מה שמחה אותם? מה צנתה
לבנה? העשה הילד באשר צנתה לו אמו? מדוע לא יכל
להוציא ידו? איך נודע לאם כי לא שמר הילד את מצנתה?
מה אמרה לו אמו לעשות?

פרוזדור לתורה

אדם הראשון

ויקח ה' עפר מן האדמה ויברא את האדם.

ויפח ה' נשמה באדם ויחי.

ויאמרו המלאכים אל ה': מה הוא האדם הנה

אשר בראת?

ויאמר אלהים: חכם הוא מאד.

ויצחקו המלאכים ויאמרו: אנהנו חכמים ממנו.

ויצו ה' לבהמה, לחיה ולעוף השמים, ויבאו

כלם שנים שנים, איש ואשתו, וקר ונקבה, ויעמדו

לפני ה'.

ויאמר ה' למלאכים: מה שמות אלה?

ולא ידעו.

ויאמר ה' אל האדם: היורע אתה שמות כל

אלה?

ויען האדם ויאמר:

זה סוס וזאת סוסה, זה פר וזאת פרה, זה כבש

וזאת כבשה, זה זאב וזאת זאבה, זה תרנגול וזאת

תרנגלת...

פרוודור לתורה

ויקרא שמות לְכָל הַבְּהֵמָה, הַחַיָּה וְהָעוֹף.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים: וְאַתָּה, מַה שְּׁמֶךָ?

וַיַּעַן הָאָדָם: אָדָם שְׁמִי, כִּי מִן הָאָדָמָה בְּרָאתָ

אוֹתִי.

וַיִּשְׁאַל ה' עוֹד: וּמַה שְּׁמִי?

וַיֹּאמֶר אָדָם: שְׁמֶךָ אֲדֹנָי, כִּי אַתָּה אֲדוֹן עַל כָּל

הָאָרֶץ.

שאלות

כִּמְמָה בְּרָא ה' אֶת הָאָדָם? מַה עָשָׂה ה' לְמַעַן יַחַיֶּה הָאָדָם?
לְמִי יוֹשׁ נִשְׁמָה? מַה שְּׁאֵלוֹ הַמַּלְאָכִים? מַה עָנָה ה'? מַדּוּעַ
אָחֲקוּ הַמַּלְאָכִים? בְּמַה הִרְאָה ה' לְמַלְאָכִים כִּי הָאָדָם חָכֵם
מֵהֶם? כַּאֲשֶׁר בָּא כָּל הַחַי לִפְנֵי ה'— בְּמַה בָּאוּ מִכָּל מִין?
פָּר וּפְרָה, מִי הַזָּכָר וּמִי הַנְּקֵבָה? מִרְנָנֵל וְתִרְנָנֵלֶת, מִי הַזָּכָר
וּמִי הַנְּקֵבָה? קָרָא שְׁמוֹת חַיָּה וּבְהֵמָה, זָכָר וּנְקֵבָה? מַה הַשֵּׁם
אֲשֶׁר קָרָא הָאָדָם לְעַצְמוֹ? מַדּוּעַ? מַה הַשֵּׁם אֲשֶׁר קָרָא לָהּ?
מַדּוּעַ? מַדּוּעַ קָרָא אָדָם לְחַיָּה— אִשָּׁה? וּמַדּוּעַ קוֹרְאִים לְבַעֲלֵי
כְּנָפִים עוֹפוֹת? הַיְדַעַת לְמִי קוֹרְאִים זְמִיר? מַדּוּעַ?

פרוודור לתורה

השמש והירח

בְּאֶשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ
הָיָה חֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ.

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶת הַיָּרֵחַ לְהָאִיר עַל
הָאָרֶץ.

וַיְהִי שְׁנֵי הַמְּאֹרוֹת הָאֵלֶּה בְּרִבְעֵי. וַיֵּאָר הַשֶּׁמֶשׁ
בַּיּוֹם וְהַיָּרֵחַ בַּלַּיְלָה.

וּשְׁנֵי הַמְּאֹרוֹת הָיוּ שְׁוִים, וַיְהִי הָאֹר בַּלַּיְלָה
גָּדוֹל כְּאֹר אֲשֶׁר בַּיּוֹם.

וְהַדְּבָר הַזֶּה רַע בְּעֵינֵי הַיָּרֵחַ.

וַיֵּבֵא הַיָּרֵחַ אֶל אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לוֹ:

אֲדוּנִי, אֲפֹה בָּרָאת אוֹתִי וְאֶת הַשֶּׁמֶשׁ וְתַתֵּן לְשִׁנֵּי
אֹר גָּדוֹל, וְהָאֲנִשִּׁים לֹא יִדְעוּ לְהַבְדִּיל בֵּינֵינוּ, מִי
הַיָּרֵחַ וּמִי הַשֶּׁמֶשׁ... לֹא טוֹב הַדְּבָר אֲשֶׁר עָשִׂיתָ!

וַיֹּאמֶר ה': שְׁמַעְתִּי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ. מִבַּיּוֹם

הַזֶּה יִהְיֶה אֹרְךָ קָמֵן מֵאֹר הַשֶּׁמֶשׁ, וַיִּדְעוּ כָּל

פרוודור לתורה

הָאֲנָשִׁים כִּי הַמָּאֹר הַגָּדוֹל הוּא הַשָּׁמֶשׁ וְהַמָּאֹר
הַקָּטָן הוּא הַיָּרֵחַ...

לְהַאֲדִיר לְתַת אֹרֶךְ. מָאֹר נֹתֵן אֹרֶךְ. רָקִיעַ שָׁמַיִם. שְׁנֵה דִמְקָה
אֲחֵד לְשֵׁנִי הָאֲחֵד הָיָה בְּמֹו הַשְּׁנֵי. הַבְּדֵל הַפְּרָשׁ, חֵלֻק difference

שאלות

מָה בְּרָא אֱלֹהִים בְּרֵאשִׁיתָהּ? הֵקֵנָה אֹרֶךְ עַל פְּנֵי הָאָרֶץ?
בְּמָה מְאֹרֹת עֵשָׂה ה' ? מָה שֵׁם הַמְּאֹרֹת ? אֵיבָה הָיוּ שְׁנֵי
הַמְּאֹרֹת ? מָה זֶה רָקִיעַ ? מָה הַיָּרֵחַ הַשָּׁמֶשׁ ? מָה הַיָּרֵחַ
הַיָּרֵחַ ? מַדּוּעַ קוֹרְאִים לְשָׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ מְאֹרֹת ? הֵקֵנָה הַבְּדֵל
בֵּין אֹרֶךְ הַיָּרֵחַ לְאֹרֶךְ הַשָּׁמֶשׁ ? בְּגֵשׁ הַבְּדֵל בֵּין אֹרֶךְ הַשָּׁמֶשׁ
לְאֹרֶךְ הַיָּרֵחַ בְּזִמְנֵי הַיָּרֵחַ ? אֵיבָה מִתְּמֵן אֹרֶךְ גָּדוֹל ? וְאֵיבָה אֹרֶךְ
קָטָן ? מַדּוּעַ הַקָּטָן ה' אֶת אֹרֶךְ הַיָּרֵחַ ?

הַעֲבִי שׁ

לְפָנֵי שְׁנַיִם רַבּוֹת הָיָה מְלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל וְשֵׁמוֹ
שָׂאִיל. וַיְהִי לוֹ שֵׁר וְשֵׁמוֹ דָּוִד.
וַיְהִי חַיִּים וַיֵּרָא דָּוִד עֲבָכִישׁ אֹרֶג קוֹרֵיב.

פרוודור לתורה

ויצחק דוד ויאמר: אלהים, למָה בָּרָאתָ אֶת
הַרְמֵשׁ הַזֶּה? כָּל הַשָּׁנָה הוּא אוֹרֵג וְאֵין בְּגָד...
וַיֹּאמֶר ה': לָמָּה צָחַקְתָּ, דָּוִד? יָבוֹא יוֹם וְרָאִיתָ,
כִּי יֵשׁ תוֹעֵלֶת גַּם בְּעַבְדִּישׁ.

שָׁנִים אַחֲדוֹת עָבְרוּ וְשָׁאוּל כָּעַם עַל דָּוִד וַיִּחַפֵּץ
לְהַרְגוֹ אוֹתוֹ.

וַיִּבְרַח דָּוִד מִפְּנֵי שָׁאוּל, וַיִּתְחַבֵּא בַּמְעָרָה אַחַת.
וְשָׁאוּל כָּדָרָה אַחֲרָיו.

וַיָּבֹא עַבְדִּישׁ וַיַּאֲרֹג קוֹרִים עַל פִּי הַמְעָרָה אֲשֶׁר
הִתְחַבֵּא דָּוִד בָּהּ.

וְשָׁאוּל בָּא אֶל הַמְעָרָה וַיִּרְא אֶת קוֹרֵי הָעַבְדִּישׁ
וַיֹּאמֶר: דָּוִד אֵינְנוּ בַּמְעָרָה הַזֹּאת, כִּי לֹא בָּא שָׁמָּה
וַקְרַע אֶת הַקּוֹרִים אֲשֶׁר עַל פִּיהָ.

וַיִּלָּךְ שָׁאוּל מִשָּׁם.

אָז אָמַר דָּוִד: בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֲשֶׁר בָּרָאתָ אֶת
הָעַבְדִּישׁ וְשָׁלַחְתָּ אוֹתוֹ לְהַצִּיל אוֹתִי מִמָּוֶת.

שר פקיד officer אָרֵג טוֹה to weave use מְעָרָה חוֹר

גְּדוּל בְּאֶרְמָה cave רְדוּף רֵיוֹן. הַצִּיל to save

פ ר י ו ד ו ר ל ת ו ר ה

ש א ל ו ת

מָה רָאָה דָּוִד ? אֵיזָה מִיִּן חַי הוּא עֶפְכְּבִישׁ ? הֲאֵם גַּם הַזְּכוּב
רָמַשׁ ? עוֹד אֵיזָה רָמְשִׁים אַתָּה יוֹדֵעַ ? מָה אֹרֵג הָעֶפְכְּבִישׁ ?
לָמָּה הוּא אֹרֵג אֶת הַקּוֹרִים ? מָה חָשַׁב דָּוִד עַל הָרָמַשׁ ? מָתִי
הֵבִיא לוֹ הָרָמַשׁ תּוֹעֵלֶת ? מִדּוּעַ בָּרַח דָּוִד מִפְּנֵי שְׂאוּל ? וּמָה
עָשָׂה שְׂאוּל ? לוֹ בָּא שְׂאוּל אֶל הַמַּעֲרָה מָה הָיָה עוֹשֶׂה לְדָוִד ?
וּמִדּוּעַ לֹא בָּא אֶל הַמַּעֲרָה ? הֲרֵאִיתָ מַעֲרָה ? אֵיפֹה יֵשׁ
מַעֲרוֹת ?

הָעֵצִים אֲשֶׁר בִּקְשׂוּ לָהֶם מְלֶךְ...

הֵלֶךְ הָלְכוּ לָהֶם הָעֵצִים לְמַשַּׁח עֲלֵיהֶם מְלֶךְ.

וַיֹּאמְרוּ לְזוֹת:

מְלֶךְ עָלֵינוּ.

וַיַּעַן הַזּוֹת:

לֹא אֶחָפֵץ לְמְלֶךְ עֲלֵיכֶם. אֲנִי נוֹתֵן שֶׁמֶן טוֹב,
וּבִזָּה אֲנִי שֹׂמֵחַ. הַאֶחָדִיל לָתֵת שֶׁמֶן וְהִלְבַּתִּי לְמְלֶךְ
עַל הָעֵצִים ?

וַיֹּאמְרוּ הָעֵצִים לְתֵאנָה:

תְּמָרִים

עֵלֶף

עֵץ תְּמָרִים

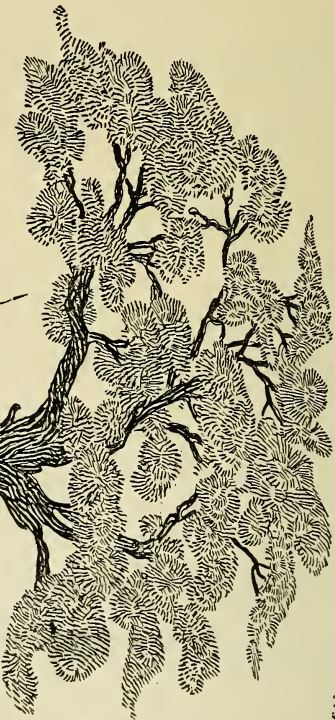
זֵית

אֲשֵׁכֹל
עֲנָבִים

זֵית

אֲשֵׁכֹל

רִבְוֹ

עֲנָבִיזִית

פרוודור לתורה

לְכִי אִתָּךְ, מְלָכִי עָלֵינוּ.

וּתְאֹמַר לָהֶם הַתְּאַנָּה:

הַאֲחֻדֵּל לָתֵת אֶת פְּרִי הַמִּתּוֹק וְהַלֶּבֶתִי לְמֶלֶךְ

עַל הָעֵצִים?

וַיֹּאמְרוּ הָעֵצִים לְגִפְנָן:

לְכִי אִתָּךְ, מְלָכִי עָלֵינוּ.

וּתְאֹמַר לָהֶם הַגִּפְנָן:

הַאֲחֻדֵּל לָתֵת אֶת יַיִנִי וְהַלֶּבֶתִי לְמֶלֶךְ עַל הָעֵצִים?

וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעֵצִים אֶל הָאֶטֶד:

לָךְ אִתָּהּ, מֶלֶךְ עָלֵינוּ.

וַיֹּאמֶר הָאֶטֶד:

אִם בְּאַמַּת אַתֶּם מוֹשְׁחִים אוֹתִי לְמֶלֶךְ עָלֵיכֶם—

בְּאִי אֶל תַּחַת צְלִי, וְאִם אֵין—תֵּצֵא אִישׁ מִן הָאֶטֶד

וְתִשְׂרַף אֶת הָאֲרָזִים אֲשֶׁר בְּהַר הַלְּבָנוֹן...

שאלות

מָה עוֹשִׂים מִן הַנִּיט? מָה עוֹשִׂים בְּשָׂמֶן? מָה קוֹרְאִים

לְפָרֵי הַגִּפְנָן? מָה עוֹשִׂים בַּנֶּזֶן? מָהִי מְקוֹדְשֵׁי עַל הַנֶּזֶן? וְעַן

פרוודור לתורה

התאנה — היש בו תועלת? ומה התועלת שיש באמר? באשר
תפצו לפנים להמליך מלך במה משחו את ראשו? במי
תפצו העצים למלך עליהם? מהו העלכו אל העית הראשונה?
אל מי עלכו אחרי בן? מהו לא תפך העית למלך? ומהו
לא תפצה התאנה? והגפן מהו לא תפצה למלך? ומהו
תפך האמר למלך? היש לאמר צל? ומהו בקש שיבאו
אל תחת צלו? אינה עצים הם הארזים? הגבוהים הם אם
נמוכים? היכולה האש מן האמר להגיע עד הארזים? על
אינה הר בארץ ישראל גדלו ארזים? הנראו הארזים מפני
האמר?

הראש והגב

ויחי היום ניאמר וגב הנחש אל הראש:

עד מתי תלך אפה ראשונה?

ויצן הראש ויאמר:

לך אפה ראשונה ונתנת אותי

וילך הנחש על הגחון, ונבו לפנים וראשו

לאחור.

פרוודור לחורה

פֶּתַאם נָפַל הַזָּנָב אֶל מַעֲיֵן מַיִם. וַיִּבְרַךְ הַזָּנָב
וַיִּבְקֶשׁ:

רֹאשׁ, רֹאשׁ, הַצִּילֵנִי,

מִן הַמַּיִם הוֹצִיאֵנִי.

וַיַּעַשׂ הָרֹאשׁ בֵּן.

אֵד בְּלִבְהֶם מִשָּׁם הֵחַל הַזָּנָב שְׁנִית לְנִהוּג אֶת
הָרֹאשׁ, וַיְהִי הַזָּנָב לְפָנִים וְהָרֹאשׁ לְאַחֹר. וְהִלְדִּים
אֲשֶׁר הָיוּ בָּעֵת הַהִיא בְּשָׂדֵה אֶסְפוֹ עֲנָפֵי עֲצִים
וְעֵלִים וַיִּבְעִירוּ בָהֶם אֵשׁ. וְהַזָּנָב לֹא רָאָה וְלֹא יָדַע
וַיָּבֵא אֶל תּוֹךְ הָאֵשׁ.

וַיִּבְרַךְ הַזָּנָב וַיֹּאמֶר:

רֹאשׁ, רֹאשׁ, הַצִּילֵנִי

מִן הָאֵשׁ הוֹצִיאֵנִי.

וַיּוֹצֵא הָרֹאשׁ אֶת הַזָּנָב מִן הָאֵשׁ, וּמִן הַיּוֹם הַהוּא
וְהַלְאָה לֹא חָפֵץ עוֹד הַזָּנָב לְלָכֶת רֹאשׁוֹנָה.

נְהוּג נְהַל, לְהַרְאוֹת אֶת הַדְּרֹךְ to lead וַיִּבְעִירוּ, הַבְּעֵר הַדְּלֵק,

עָשָׂה אֵשׁ

פרוודור לתורה

שאלות

מי הולך תמיד ראשונה, הראש או הזנב? הטוב הדבר הזה? מדוע? ומה חפץ זנב הנחש? מדוע חפץ הוא ללקת ראשונה? הניש רגלים לנחש? ואיך הוא הולך? היודע אמה מלה אחרת לגחון? מה קרה לזנב? ומי עור לו? ומה קרה לו בפעם השנייה? ומי עור לו בפעם השנייה?

הציד

ארי בא אל פפר אחד בלילה וימרף עגלה אחת. וישמע ציד אחד את הדבר הזה ויאמר: אנכי לא אירא מפני הארי, הנה אלף והרנתי אותו.

וישמעו האנשים ויקראו: הידה, הנה גבור! ויקח הציד את קשתו ויחגור את הקגורה אשר לו, ויצא לבקש את הארי. ויפגש אותו אקר אחד ויאמר לו: מה תבקש?

פרוודור לתורה

ויאמר הציד:

את הארי אנכי מבקש. הנידה נא לי איפה
ירבע?

ויאמר האבר:

בא נא אתי ואביאך אל מקום הארי. הנה הוא
הולך...

ויהי כשמע הציד את הדברים האלה וישא את
רנליו ויברח...

שאלות

מה עשה הארי בכפר? מה אמר הציד? הבאמת לא
ירא מפני הארי? ומדוע אמר ככה? מה לקח אתו? מה
עושים בקשת? ולמה לו החגורה? מה היתה החגורה עשויה?
מי חפץ להראות לו את מקום הארי? ומה עשה הציד אז?

קין והבל

ותלך חנה, אשת האדם, את קין ואת הבל.
ויהי היום ויאמר קין אל הבל:

נחלק את העולם בינינו.

ויחלקו את העולם, ונקח לו קנין את האדמה,
והכל לקח את הצאן.

ויהי הכל רועה צאן וקנין הנה עובד אדמה.
ויהי היום וירא קנין את הכל והוא רועה צאן,
ויאמר לו:

האדמה הלא לי היא, ולמה תעמד עליה אפה
וצאנך? אל תתן לצאנך לאכל מן העשב, כי
לי הוא.

ויאמר הכל:

והצאן הלא לי הן, ולמה לקחת מן הצמר
אשר לצאני לתפור לך בגד?
ויהי ריב בין קנין והכל, ויקם בין על הכל אחיו
ויהרגו.

שאלות

כמה בנים ילדה תוה? מה שמונתם? מי הנה הבכור ומי
הצעיר? מה חלקו ביניהם? מה לקח לו קנין? ומה לקח לו
הכל? מדוע פעם קנין על הכל? האפשר יהיה לחיות בעולם

פרוודור לתורה

אם כָּל אֶחָד יִקַּח לוֹ חֶלֶק מִן הָעוֹלָם וְלֹא יִתֵּן לְשֵׁנֵי רֵשׁוֹת
לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ? מִדּוּעַ לֹא? וּמָה צָרִיף לַעֲשׂוֹת? מָה הָיָה
סוּף הָרִיב?

עֲנֵשׁ הַבְּרָאִי

וַיְהִי הַנַּעַר לְוִי רוֹעֵה צֹאן אָבִיו בְּשֹׁדֵה, לֹא רְחוּק
מִנַּעַר אֶחָד, וַיִּשְׁמַר עַל הַצֹּאן מִפְּנֵי הַזֹּאבִים.
וּבַיּוֹם כִּינֵן חָם, עֵת אֲשֶׁר הָאֶפְרַיִם עֹבְדוּ בְשֹׁדֵה,
קָצְרוּ אֶת הַשִּׁבְלִים וְאֶלְמוּ אוֹתָן לְאֵלֹמוֹת, וַיֹּאמֶר
לְוִי אֵל לִבּוֹ:

אֶקְרָא נָא בְּקוֹל "זֶאֱב" וְחִשְׁבוּ הָאֶפְרַיִם כִּי
הִתְנַפַּל זֶאֱב עַל הָעֵדֶר, וּבָאוּ לְעִזְרָתִי, וְלֹא יִמָּצְאוּ
מְאוּמָה, וְהָיָה לִי הַדְּבָר לְצַחֲוֹק.

וַיַּעַשׂ לְוִי כַּאֲשֶׁר אָמַר וַיִּקְרָא בְּקוֹל "זֶאֱבִים,
זֶאֱבִים בָּאוּ", וַיִּתְחַבֵּא בְּתוֹף עֵצֵי תִיעֵר.

וַיִּקְחוּ עוֹבְדֵי הָאֵדֶמָה אֶת מִגְלֵיהֶם וַיְרוּצוּ לַעֲזוּר
לוֹ, וַיָּבֹאוּ וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה אֵין זֶאֱבִים וַיִּשׁוּבוּ לַעֲבוֹדָתָם.

פרוודור לתורה

ויהי למחר ויעש לוי שנית כדבר הזה ויקרא
"ואבים, ואבים באו", וירץ עוד הפעם אל היער
ויתבא שם.

וישמעו האפרים את הקול הקורא וירוצו לעזור
לו, ולא מצאו כל ואב, וידעו כי רמה אותם הנער,
ויתפצו להכות אותו, אך לא ידעו איפה הוא.

ויהי ביום השלישי ויצאו ואבים מן היער ויקרא
לוי מאד ויקרא "ואבים, ואבים באו", אך עובדי
האדמה לא האמינו לו עוד ולא באו לעזור לו.

ויטרפו הואבים בכשות אחרות.

ויבעס אביו מאד ויגרש אותו מן הבית ויאמר
לו: שבוע ימים אל תבא אל ביתי ואל תראה
את פני.

ויהי לוי נע ונר שבעה ימים ולא מצא מנח,
וישב אל אביו ויבקש ממנו לסלח לו, ויאמר לו:
נרול עוונתי, סלח לי.

פרוודור לתורה

ויסלח לו אביו.

אך מן היום ההוא לא דבר עוד דברי שקר.

בדאי אפילו אמר אמת

אין שומעים לו.

שאלות

מה הנה לוי? שׁל מי היו הצאן? איפה רעה את הצאן?
מה הן צאן? מפני מי שמר את הצאן? איפה היו הנאבים?
את מי חפץ לרמות? הממר לבבר שקר? מה קרא הנער?
מי שמע קולו? מה עשו האפרים בשנה? במה קצרו את
השבלים? מה עשו המגל? האוחז האפר בעץ המגל
או בלהט? מדוע לא בלהט? מה זאת אלקמה? מה שמעו
פתאם? שׁל מי הנה הקול? מה מצאו פשפאו שמה? איפה
הנה אז לוי? לקמה התחבא ביער? מתי רמה לוי את האפרים
שנית? מה חפצו האפרים לעשות לו? ומדוע לא ענשו
אותו? מה קרה ביום השלישי? מדוע לא באו האפרים לעזור
לו אז? מה עשו הנאבים לעדר? מה עשה לו אביו? לכמה
זמן גרש אותו מן הבית? מה עשה בשבוע ההוא? הנשב
במקום אחר? מה זה "הוא הנה נע ונדר"? מה אמר לו אביו?
הסלח לו אביו? מתי?

פרוודור לתורה

השועל הערום

ויהי היום וילך הזאב ויפגש בשועל. ויאמר
הזאב אל השועל:

לא טוב לי, אחי, כי רעב אנכי מאד.
ויאמר השועל:

אנכי איעץ לך עצה מוכה. היום יום לשאי, ביום
הזה יאפו בני ישראל עגות ויבשלו בשור ודגים
לקבוד שבת. לך ועורת להם בעבודתם ונתנו לך
אכל לרב.

וילך השועל לעזור ליהודים.

ויהי כאשר ראו את השועל הולך ויקהו האנשים
מקלות ויצאו מבתיהם ויבו את הזאב מכה רכה
ויגרשו אותו משם.

שאלות

במי פגש הזאב? מה ספר לשועל? למה ספר לו כי
רעב הוא? מה העצה אשר יעץ לו השועל? המוכה היתה
העצה? ומדוע יעץ לו ככה? היתה הזאב ערום? מנין אתה

פרוודור לתורה

יודע שלא הנה ערום? ומי הנה ערום? מה מעשה הערמה
שעשה?

הלילה הראשון

ויבא ה' את האדם ביום הששי בבקר.
ויערב בא השמש והשד הנה. ותפל אימה
גדולה על האדם, כי לא ידע מה זה לילה.
ויאמר האדם: בגלל החטא אשר חטאתי לה'
הביא את החשך והעולם יהנה עוד הפעם תהו
ובהו, ואנכי אמות.

וישב כל הלילה ויבך.

למחר בבקר ראה אדם והנה השמש עולה
להאיר לארץ, וישמח מאד ויאמר: ברוך ה' יוצר
אור ובורא חשך.
ויבא מנחה לה'.

שאלות

מתי ברא ה' את האדם? הודע מה זה לילה? מהו
לא? מה חשב בשבא הלילה? מתי הנה העולם תהו ובהו?

פרוודור לתורה

הִתְנַח אֹן אֹר בְּעוֹלָם? הִתְנַח אֹן חַיִּים וּבְחַיִּים? הִתְנַח אֹן
עֵשֶׁב? וּמָה הִתְנַח אֹן? מָה עָשָׂה הָאָדָם כָּל הַלַּיְלָה? הִבְכָּה גַם
בַּבֹּקֶר? מַדּוּעַ לֹא בָכָה עוֹד בַּבֹּקֶר?

החֶרֶף הָרִאשׁוֹן

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּאָה עֵת הַחֶרֶף וַיִּקְטְנוּ הַיָּמִים.
וַתִּפֹּל אִמָּה גְדוּלָּה עַל הָאָדָם וַיֹּאמֶר:
בְּגִלְגַּל הַחַטָּא אֲשֶׁר חָטַאתִי תִהְיֶה הָאָרֶץ לְתַחֲוִי
וְבַחֲוִי, וְאֲנֹכִי וְאִשְׁתִּי חַיָּה גְמוּת.
וַיֵּשְׁבוּ הוּא וְחַיָּה אִשְׁתּוֹ וַיִּבְכוּ.
וַיַּעֲבְרוּ יָמֵי הַחֶרֶף וַיָּבֹאוּ יָמֵי הָאָבִיב.
וַמְרֵאשִׁית הָאָבִיב אָרְכוּ הַיָּמִים.
וַיִּשְׂמַח הָאָדָם וַיָּבֹא מְנוּחָה לָּהּ.

שאלות

מָתַי הַיָּמִים קָצָרִים וּמָתַי הֵם אָרְכִים? הַיָּדַע הָאָדָם אֶת
הַדָּבָר הַזֶּה? מַדּוּעַ לֹא יָדַע? וּמָה חָשַׁב כַּאֲשֶׁר רָאָה כִּי הַיָּמִים
הַזֵּלֵקִים הֶלְךְ וְקָצָר? מָתַי הִתְנַח הָעוֹלָם תַּחֲוִי וְבַחֲוִי? מָתַי אָרְכוּ

פרוודור לתורה

הַיָּמִים? מָה הַבּוֹא הָאֵדָם לָהּ? מָה הַיְהוּת הַמְּנַחָה אֲשֶׁר
הַבּוֹא?

הַצְּפִרְדֵּעַ וְהַעֲבֹבָר

צְפִרְדֵּעַ אַחַת הִלְכָה לְשׁוּחַ בַּשָּׂדֶה, וַתֵּרָא אֶת
הַעֲבֹבָר הוֹלֵךְ לְקִרְאָתָהּ.

וַתַּחְפֹּץ הַצְּפִרְדֵּעַ לְהִתֵּל בְּעֲבֹבָר וַתֹּאמֶר לוֹ:
שָׁלוֹם לָךְ עֲבֹבָר יְפֵה, אֲנִי שֹׁמְמָה לְרֵאוֹת אוֹתְךָ.
הַיּוֹם שֶׁבַת וְאֵין לִי כָל עֲבוּדָה, אוֹלֵי תֵלֵךְ לְשׁוּחַ אִתִּי?
וַיַּעַן הַעֲבֹבָר:

טוֹב מְאֹד, גִּלְךָ שְׁגִינִי לְשׁוּחַ וְהִינֵנּוּ רַעִים טוֹבִים.
וַתֹּאמֶר הַצְּפִרְדֵּעַ:

הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ מֵצֵאוּ חֵן בְּעֵינַי, אֵךְ יִרְאֶה
אֲנִכִי בֵּן נִפְרָד בַּדְּרֹךְ, לְבֵן אֶקַח עִשָּׂב וְקִשְׁרֵתִי אַחַת
מִבְּגָדֶיךָ אֶל בְּרַעֲי, וְהִלְכֵנוּ יַחַד וְלֹא נִפְרָד.

וַתִּקַּח הַצְּפִרְדֵּעַ עִשָּׂב וַתִּקְשֹׁר אֶת רִגְלֵי הַעֲבֹבָר
אֶל בְּרַעֲיָהּ, וַיִּלְכוּ יַחַד.

וַיִּלְכוּ בַּשָּׂדֶה, וַתֹּאכַל הַצְּפִרְדֵּעַ רִמְשִׁים אֲשֶׁר
מֵצְאָהּ, וְהַעֲבֹבָר אָכַל גְּרַעֲיֵי הַטָּה.

פרוודור לתורה

ויבאו אל אגם מים. ויאמר העבֶבֶר:

גלגל מִזָּה, כִּי פֶה מְקוּנָה מִיָּם. אֲנֹכִי אוֹהֵב אֶת
הַיִּבְשָׁה וְשׂוֹנֵא אֶת הַמַּיִם.

אֵךְ הַצְּפִרְדֵּעַ אֲמָרָה:

מִדּוּעַ גִּלְגַּל מִפֶּה? הַיּוֹם חָם מְאֹד, גִּרְחֵץ גָּא בַּמַּיִם.
וְתִקְפֹּץ הַצְּפִרְדֵּעַ אֶל הַמַּיִם, וְהַעֲבֶבֶר תִּפְּץ לְבָרַח
יֵלֵא יָכֹל, כִּי הִזָּה קָשׁוּר אֶל הַצְּפִרְדֵּעַ.

וְעִישׂ אֶחָד עֵמֶד אֲזוֹ עַל עֵץ, וַיֵּרָא אֶת הַעֲבֶבֶר,
וַיֵּעַף וַיִּקַּח אוֹתוֹ, אֵךְ הַצְּפִרְדֵּעַ הִזְתָּה קְשׁוּרָה אֶל
הַעֲבֶבֶר וְנִמְשְׁבָה אַחֲרָיו. וַיִּטְרַף אֶת שְׁגִייתָם.

וְתִרְאִינָה הַצְּפִרְדֵּעִים אֶת הַדְּבָר הַזֶּה וְתִאֲמַרְנָה:
יַעַן אֲשֶׁר תִּפְצָה הַצְּפִרְדֵּעַ לְהִתֵּל בְּעֲבֶבֶר מִתָּה
גַּם הִיא.

וּמִן הַיּוֹם הַהוּא וְהִלְאָה לֹא הוֹסִיפוּ עוֹד הַצְּפִרְדֵּעִים
לְהִתֵּל בְּעֲבֶבְרִים וּבְכָל הַחַי.

לְשׂוֹחַ לְטִיל to take a walk לְהִתֵּל לְצַחֵק. בְּרַעֲי בְּגִלִּי. תִּפְּחָה

wheat מְקוּנָה-מַיִם מְקוּם שֶׁנֶּאֱסָפוּ שָׁם מַיִם.

פרוזדור לתורה

שאלות

איפה הלכה הצפרדע לשוח? אינהו המקום אשר
הצפרדע אוהבת להיות בו? האם טוב לעקב ליהיות באגם?
מדוע לא? במי פגשה הצפרדע? מה אמרה אליו? האמת
דברה הצפרדע? למה הפצה ללכת יחד עם העקב? במה
קשרה את רגל העקב אל פרעה? למה עשתה זאת? לאן
הפצה הצפרדע לקפץ? החפץ גם העקב לקפץ שמה?
ומדוע בא אל האגם? מי ראה את העקב? האוכל העיט
גם צפרדעים? מדוע הוציא גם אותה? מה אמרו כל
הצפרדעים?

עוון אברהם

ויהי היום וישב אברהם פתח אהלו.

וישא עיניו וירא איש זקן הולך.

רץ אברהם לקראתו, מפתח האהל, ויאמר לו:

אדוני, אל נא תעבר מנה, בא נא אל אהלי

ונתתי לך אכל.

ויען הזקן ויאמר:

בן תעשה, באשר דברתי.

ותפקח שוקה קמח ותקלש ותעש עגות, ואבדקם
דן אל הבקר ויבא עגל בדך וטוב, ויתן אל הנער
וימהר לעשות אותו. ויבא אבדקם את הבשר ואת
העגות ויתן לפני ה' ויאכל.

ויאמר אבדקם לזקן:

בדך, אדוני, את ה' אל עליון, בורא שמים
וארץ, הנותן לחם לכל בשר.
ויחזר לזקן ויאמר לו:

לא ידעתי את ה' ולא אבדך אותו.

ויקצה אבדקם על ה' ויגרש אותו מביתו.

ויקרא ה' אל אבדקם ויאמר לו:

איה ה' אשר בא אליך? מהדוע גרשת אותי

מביתך?

ויען אבדקם ויאמר:

כי לא היאמין בדך ולא הפץ לבדך אותך.

ויען ה' ויאמר:

פרוודור לתורה

הנה זקן האיש ואנכי נתתי לו כל הימים בנדר
ללבש ולחם לאכל, אף כי עבד לאילימים, ואתה
נתת לו אף ארקה אחת ותגרש אותו.

ויען אברהם ויאמר:

גדול עוונתי, סלח לי הפעם.

וירץ אברהם וימצא את הזקן ויבקש ממנו
לסלח לו, וישיבהו אל ביתו, ויאכל וישק אותו,
וינתן לו צדה וישלח אותו לדרךבו.

שאלות

איפה יושב אברהם? מה הסדר בין בית לאהל? מדוע
ישוב על פתח האהל? את מי ראה? מה בקש מן הזקן? למה
בקש מאתו לבא אל אהלו? מה עשתה שרה לאורח? איך
עושים ענות? איפה אופים את הענות? מה לקח אברהם?
איפה עמד העגל? מי בשל את העגל? מה אמר הזקן אחר
אכלו? ומדוע לא חפץ הזקן לברך את שם ה'? מה עשה
אברהם לזקן? העשה אברהם מעשה טוב? מדוע לא? מה
אמר לו ה'? מדוע קוראים לה' אל עליון? מה עשה אברהם
אחר כך?

פרוודור לתורה

שְׁתֵּי הַיּוֹנִים

בְּשֶׁבֶד אֶחָד יָשְׁבוּ שְׁתֵּי יוֹנִים, שְׁתֵּי אֶחָיוֹת.
וַתְּהִי הַבְּכִירָה יוֹשֶׁבֶת שֶׁבֶד וַתַּצְעִירָה אֶת־הַבְּתוּלָה
לְעוֹף מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, לָנוּד וּלְנוּעַ.

וַיְהִי הַיּוֹם וַתֹּאמֶר הַצְעִירָה אֶל הַבְּכִירָה:
לֹא אוֹכֵל עוֹד לְשֶׁבֶת בְּשֶׁבֶד הַזֶּה. הִפְצָה אֲנִי
לְעוֹף וְלָרְאוֹת אֶת הָעוֹלָם.

וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה:

אֵל נָא תִּלְכְּנִי, אֶחֹתַי, כִּי כֹה טוֹב לָנוּ. לָמָּה לָךְ
לְהִיּוֹת נֹעָה וְנֹדָה בָּאָרֶץ, וַתִּהְיֶה כָּל הַמּוֹצֵא אוֹתָךְ
וַתִּרְגֹּד. שָׁבִי כֹה עִמָּדִי.

וְלֹא שָׁמְעָה הַצְעִירָה בְּקוֹל אֶחֹתָהּ וַתֹּאמֶר:

אֶעֱוֹף מִזֶּה וּבְעוֹד שְׁלֹשָׁה יָמִים אָשׁוּב.

וַתִּנְשֹׁק לְאֶחֹתָהּ וַתִּעַרְף.

בַּעַת הַהִיא הִמְטִיר ה' עַל הָאָרֶץ מָטָר גָּדוֹל,

וַתְּהִי הַיּוֹנָה רְטֹבָה מִנְּשָׁם וְרוֹעֵדֶת מִקּוֹר.

וַתִּרְאֵה הַיּוֹנָה יַעַץ וַתַּעֲמֵד עָלָיו עַד עֲבוּר הַגִּשְׁמִים.

פרוודור לתורה

ותבא ריח ויפלא הגנשם, ונוצות היונה יבשו,
ותעף הקלף.

ותרעב היונה לקלחם, ותרא גרעינים על הארץ
ותרד לאכל מן הגרעינים והנה נלכדה ברשת.

אף הרשת היתה ישנה מאד וחומיה נרקבים,
ותקבע היונה את חומי הרשת בשניה ותעף.

בעת ההיא ראה אותה עיט וירד אליה לטרפה
וירדף אחריה.

ותמהר היונה לעוף ותברח מפניו.

והיונה היתה עיפה מאד ותמצא מנוח לכה
רגלה על ענף עץ אחד.

וירא אותה נער שוכב ונקח אבן ויקלע בה
ויפצע את רגלה.

ותרא היונה כי לא טוב לה לנוד ולנוע, כי
רבים החפצים לעשות לה רעה, ותשוב אל השבך.

ותרא אותה אהומה הבכירה ותשמח מאד
ותנשק אותה ותתן לה אכל ותשכב אותה על

דשא רך לנוח, ותשמר עליה עד כי נרפאה.

פרוודור לתורה

שאלות

איפה ישבו שְׁתֵּי הַיּוֹנִים? מַה הָיְתָה הַבְּכִירָה? הַאֲהָבָה
לְעוֹף מִמְּקוֹם לְמִקְוֶה? וּמִי מִהֵן אֲהָבָה לְנוֹד וְלִנוּעַ? מַדּוּעַ
חָפְצָה לְנוֹד וְלִנוּעַ? מַה אֲמָרָה הַצְּעִירָה אֶל הַבְּכִירָה? מַה
אֲמָרָה הַבְּכִירָה כִּי יַעֲשֶׂה לַצְּעִירָה אִם תֵּצֵא מִן הַקֶּן? הַשְּׂמֵעָה
בַּצְּעִירָה בְּקוֹל הַבְּכִירָה? מַה הָיָה כַּאֲשֶׁר יֵצֵא הַצְּעִירָה מִן
הַשֶּׁבֶךְ? מַה פְּרוּשׁ הַדְּבָרִים: "ה' הַמְטִיר"? מַדּוּעַ הָיְתָה הַיּוֹנָה
רְטֹבָה? מִתִּי נִבְלָא הַגִּשְׁמִים? מַה רָאִתָּה הַיּוֹנָה עַל הָאָרֶץ? מִי
שָׁם הַגְּרָעִינִים עַל הָאָרֶץ? לָמָּה שָׁם הָאִישׁ אֶת הַגְּרָעִינִים עַל
הָאָרֶץ? מַה עֲשׂוּיָה הַרְּשֵׁת? הַהִיָּתָה הַרְּשֵׁת הַזֹּאת חֲזָקָה?
מַדּוּעַ לֹא הָיְתָה חֲזָקָה? אֵיךְ יֵצֵא מִן הַרְּשֵׁת? מִי רָאָה אוֹתָהּ
אוּ? אֵינָה עוֹף הוּא עֵיט? עוֹד אֵינָה עוֹף טוֹרֵף אוֹתָהּ יוֹדֵעַ?
מַה חֲפֵץ הָעֵיט לַעֲשׂוֹת לָהּ? הַטֹּרֵף אוֹתָהּ? מַדּוּעַ לֹא? אֵיפֹה
עֲמִדָה הַיּוֹנָה לְנוֹחַ? מַדּוּעַ עֲמִדָה לְנוֹחַ? מַדּוּעַ הָיְתָה עֹנֶפֶה?
מַה פְּרוּשׁ הַדְּבָרִים: "הוּא מֵצֵאָה מִנֶּחֱם לְכַף רִגְלָהּ"? מַה עָשָׂה
לָהּ הַנַּעַר? לָאֵן שָׂבָה הַיּוֹנָה? מִי צָדֵק, הַצְּעִירָה אוּ הַבְּכִירָה?
מַדּוּעַ צָדֵקָה הַבְּכִירָה?

הגנב החפץ להיות שומר

בא החורף, בא הקור.

ותהי הבהמה בקרפת ולא יצאה משם והתרנגלים
והתרנגלות היו בלול ולא יצאו גם הם.
והשועל לא מצא לו טרף וירעב.
ויילך השועל אל העיר ויבא אל סוחר העופות
ויאמר לו:

אדוני, אני רואה בהצרך עופות רבים, תרנגלים
ותרנגלות ואזנים, מי ישמר עליהם מפני הנזבים?
אנכי אשמר עליהם, ומשכרת לא תשלם לי, הנם
אעבוד את עבודתי, כי אין לי כל עבודה ואנכי
שונא את הבטלה.

וישמע הסוחר את דברי השועל ויצחק ויאמר:
ידעתי כי שומר טוב אתה וכי תשמר על
העופות מפני הנזבים, אך מי ישמר עליהם מפני
השועל הערם?

פרוודור לתורה

שאלות

מתי הנה הדרך הנה? מתי היא ראשית הקנין? כמה
חדשים בקנין? ומתי היא ראשית הסתו? מתי ראשית החתונה?
ומתי ראשית האביב? מתי טוב לשועל ומתי רע לו? מדוע
רע לו בחתונה? אל מי הלך? מה אמר לו? הבאמת חפץ
לשמר על העופות מפני הגנבים? ומדוע אמר ככה לאיש?
האמין לו הסוחר? מדוע? מה אמר הסוחר לשועל?

אנשי סדום

א

היה היתה עיר ושמה סדום.
ואנשי סדום היו רעים וחטאים לה' מאד. כלם
היו אנשי חמם.
ויבחרו להם אנשי סדום ארבעה שופטים, אחד
הוברשקר, השני איש-מרמה, השלישי גונב-נפש
והרביעי איש-חמם.
ויוציאו השופטים משפט: כי יכה איש רעהו
עד זוב דם ישלם המכה לאיש אשר הכה אותו.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם סְדוֹמָה,
וַיֵּרָא סְדוֹמִי אֶחָד עוֹשֶׂה מַלְחָמָה עִם אִישׁ זָר אֲשֶׁר
בָּא אֶל הָעִיר.

וַיֹּאמֶר אֱלִיעֶזֶר אֶל הַסְּדוֹמִי:
מָה רָעָה עָשָׂה לְךָ הָאִישׁ?
וַיַּעַן הַסְּדוֹמִי וַיֹּאמֶר:

כִּי אָמַרְתִּי לוֹ לְפָשֵׁט אֶת בְּגָדָיו וְלָתֵת אוֹתָם לִי
וְלֹא חָבַץ.

וַיַּחַר לְאֱלִיעֶזֶר וַיֹּאמֶר לְסְדוֹמִי:
אֵל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הָאִישׁ הַזֶּה וְאֵל תַּעֲשֶׂה לוֹ
מֵאוֹמָה.

וַיִּקְצַף הַסְּדוֹמִי עַל אֱלִיעֶזֶר וַיִּךְ אוֹתוֹ בְּאֶבֶן עַד
כִּי זָב דָּם מִמָּצְחוֹ, וַיֹּאמֶר: הִנֵּה הוֹצֵאתִי דָם מִמָּצְחֶךָ
וְעַתָּה תֵּן לִי שְׂכָרִי.

וַיִּתְפַּלֵּא אֱלִיעֶזֶר, וְהַסְּדוֹמִי הִחֲזִיק בְּיָדוֹ וַיִּמְשַׁךְ
אוֹתוֹ אֶל הַשׁוֹבָטִים.

וַיֹּאמֶר הַשׁוֹבֵט אִישׁ־חָמָס אֶל אֱלִיעֶזֶר:

פרוודור לתורה

שֶׁלֶם לְאִישׁ הַזֶּה אֶת שְׁכָרוֹ. כֵּן הוּא הַמְשַׁפֵּט
בְּאַרְצֵנוּ; הַמְכָה יִשְׁלַם לַמְכָה.
וַיִּקַּח אֱלִיעֶזֶר אֶבֶן וַיִּדְּ בָהּ אֶת הַשּׁוֹפֵט עַל
רֹאשׁוֹ, וַיֹּאמֶר:

שֶׁלֶם לִי שְׁכָרִי, כִּי הִבִּיתִי אוֹתְךָ, וְנָתַתִּי אֶת
הַשְּׁכָר לְאִישׁ אֲשֶׁר הִכָּה אוֹתִי.

חָמָס גִּזְלָה robbery

שאלות

מָה הָיוּ אֲנָשֵׁי סְדוּם? בְּמִי בָחָרוּ לְשׁוֹפְטִים? מַדּוּעַ קָרְאוּ
לְאַחַד הַשּׁוֹפְטִים דּוֹבֵר שְׁקֵר? מַדּוּעַ קָרְאוּ לְשֵׁנֵי אִישׁ מֶרְכָּה?
מַדּוּעַ קָרְאוּ לְשְׁלִישֵׁי גּוֹנֵב נֶפֶשׁ? וּמַדּוּעַ קָרְאוּ קְדָבִיעֵי אִישׁ-
חָמָס? אֵינָה חֵק חֲקָקוּ אֲנָשֵׁי סְדוּם? הַטּוֹב הַחֵק הַזֶּה? מָה
עָשָׂה הַסְדוּמִי לְאִישׁ הַזֶּה? מָה אָמַר אֱלִיעֶזֶר לְסְדוּמִי? וּמָה
עָשָׂה לְאֱלִיעֶזֶר? מָה דָּבַר הַסְדוּמִי מֵאֱלִיעֶזֶר אַחֲרֵי כֵן? הַשְּׁלֶם
לוֹ אֱלִיעֶזֶר שְׁכָר? לָאֵן הִלְכּוּ? מָה אָמַר הַשּׁוֹפֵט? וּמָה עָשָׂה
אֱלִיעֶזֶר?

אנשי סדום

ב

אנשי סדום לא נתנו לאיש עני נדבה, נדבת
לחם או כסף. ואם מצאו איש עזר לעני ענשו
אותו קשה.

פעם בא איש עני סדומה וישב ברחוב העיר,
על עין המים.

ותבא נערה אחת, טובת מראה וטובת לב,
לשאב מים מן הבאר והכד על שכמה, ותמלא
כדה. ויאמר העני אל הנערה:

— תני לי מעט מים מכדך פי צמא אני.

ותאמר: שתה, אדוני.

ותורד כדה על ידה ותשקהו.

ויאמר העני:

— זה שני ימים אשר לא בא אכל אל פי ואני

רעב מאד.

ותמהר הנערה לרוץ אל ביתה ותבא לו לחם

ויאכל.

פרוודור לתורה

וַיַּדַע הַדָּבָר לְשׁוֹפְטִים אֲשֶׁר בְּסֶדּוּם וַיִּצְווּ לְהַבְיֵא
אֶת הַנְּעִרָה הַדּוֹטְמָאת לַפְּנֵיהֶם וַיִּמְשְׁחוּ אֶת בְּשָׂרָהּ
בְּדָבָשׁ וַיִּצְיִנוּ אוֹתָהּ לַפְּנֵי הַדְּבֹרִים.

וּתְשַׁכְּנָה הַדְּבֹרִים אֶת הַנְּעִרָה וּתִצְעַק צְעָקָה
גְּדוֹלָה.

וַיִּשְׁמַע ה' אֶת צְעָקָתָהּ וַיֹּאמֶר:

אֲנֹכִי אֲשַׁחֲיֶת אֶת הָעִיר סְדּוּם, כִּי אֲנִישֶׁיהָ רָעִים
וַחֲטָאִים.

וַיִּמְטֵר ה' עַל סְדּוּם אֵשׁ וּתְשַׁרְףָהּ הָעִיר וְכָל
יוֹשְׁבֵיהָ, וְכָל צִמְחַת הָאֲדָמָה.

שאלות

מדוע לא נתנו אנשי סדום נדבה לעני? ואם אחר עזר
לעני מה עשו לו? מי מן הנערות אשר בסדום עזרה לעני?
במה עזרה לו? מי ענש אותה? במה ענשו אותה? מי שמע
צעקתה? מה עשה ה' לסדום?

מגדל בבל

לפני שנים רבות ישבו האנשים בארץ שנער,
בבקעה אחת, ויבדדו כלם שפה אחת, ויבניו איש
דבריו רעהו.

ומלך מלך עליהם ושמו נמרד.

ויהי היום ויאמר נמרד אל האנשים:

הנה ה' יושב בשמים וכל אשר יחפץ יעשה.
פעם יפתח את ארבות השמים וימטר עלינו מבול
מים, ופעם יסגר את ארבות השמים ולא יתן מטר,
והאדמה לא תצמיח לנו לחם. הבה נבנה לנו
מגדל גבוה, וראשו בשמים, והנה אם ימטר ה'
עלינו מבול מים וסגרנו בנדינו את הארבות, ואם
לא יתן ה' מטר ועשינו חורים בשמים ויירדו מים
מן הרקיע.

וימצא הדבר הזה חן בעיני כל האנשים, ויקחו
חמר ויעשו מן החמר לבנים, וישומו את הלבנים
בבבשן וישרפו אותן, ויבנו את המגדל.

פרוודור לתורה

ויחר לה. ויבל את שפת האנשים ולא הבינו
איש את שפת רעהו.

ויהי באמר איש לרעהו: תן לי מים—ויתן לו
המר, — תן לי המר—ויתן לו קרדם.

ויהי מריבה בין האנשים ויחדלו לבנות את
המנדל...

על כן קראו לעיר הזאת בקל. כי שם בלל ה'
את שפת כל הארץ.

בקעצה עמק valley ארבות חורים פחלונות. המר mortar, loam
לבנים bricks בבשן תנור גרול.

שאלות

איפה ישבו האנשים לפנים? בכמה שפות דברו אז
האנשים? האם כל האנשים שבזמננו זה מדברים שפה אחת?
כמה שפות אתה יודע? איזו? מה הנה שם המלך? מה אמר
המלך לאנשים לבנות? מה הוא מנדל? הראית מנדל? למה
להם המנדל? השמעו האנשים לדברי המלך? ממה עשו
לבנים? למה ערפו את הלבנים? מה עשה ה' לאנשים?
היכלו לעבוד נחר אחר שבלל ה' את שפתם? מה קראו
למקום ההוא? מדוע?

פרוודור לתורה

שֶׁקֶר וְחָמָס

וַיֵּרָא ה' בִּי הָאָרֶץ נִשְׁחָתָה וְהוּא מְלֹאָה חָמָס,
וַיֹּאמֶר ה' אֶל נֹחַ:

רְאִיתִי אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה הִיא נִשְׁחָתָה, וְלִבֵּן הִנְנִי
מִבֵּיָא מִבּוֹל מַיִם עַל הָאָרֶץ, כָּל אֲשֶׁר בָּאָרֶץ יִגְוַע.
וְאַתָּה עֲשֵׂה לְךָ תִּבְיָה וּבָאתָ אֵתָּה וְאַשְׁתָּדֵךְ אֶל
הַתִּבְיָה, וּמִכָּל הַחַי תָּבִיא לְךָ אֶל הַתִּבְיָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם,
אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ.

וַיַּעַשׂ נֹחַ כֵּן.

וַיָּבֵא שֶׁקֶר אֶל הַתִּבְיָה וַיֹּאמֶר לוֹ:
אָנָּה, הִבִּיאֵנִי נָא אֶל הַתִּבְיָה.
וַיַּעַן נֹחַ וַיֹּאמֶר לוֹ:

הֵן רְאִיתָ כִּי מִכָּל הַחַי בָּאוּ אֵל הַתִּבְיָה שְׁנַיִם
שְׁנַיִם, וְאַתָּה לְבַדְּךָ, לָךְ לָךְ וּמִצְאָתָ לָךְ בְּיָרֹוּג
מִמִּינְךָ.

וַיִּלֶּךְ שֶׁקֶר לְבַקֵּשׁ לוֹ בְּיָרֹוּג וּמִצְאָ אֶת חָמָס,
וַיֹּאמֶר שֶׁקֶר לְחָמָס: עוֹד מְעַט וַיָּרֵד מִבּוֹל עַל

פרוודור לתורה

הָאָרֶץ וְאֵנִי יָרֵא פֶּן אָמוּת בְּמַיִם. הֲחִפֵּץ אַתָּה לְבַא
אֶתִי אֶל הַתְּבָה?

וַיֹּאמֶר לוֹ הָמָס:

וּמָה תַתֵּן לִי אִם אֵלֶיךָ אֲתִיךָ?

וַיֹּאמֶר שֶׁקֶר:

כָּל הָרְכוּשׁ, כְּסֵף וְזָהָב אֲשֶׁר אֶקְבֵּץ, אֲתֵן לְךָ.

וַיָּבֹאוּ שְׁנֵיהֶם אֶל הַתְּבָה.

וַיְרַמֶּה שֶׁקֶר אֶת כָּל חֲסֵי אֲשֶׁר בַּתְּבָה וַיֵּאָסֶף

רְכוּשׁ גָּדוֹל.

וַיְהִי אַחֲרַי הַמַּבּוּל וְהָאָרֶץ יִבְשָׁה, וַיֵּצֵא נֹחַ וּבָנָיו

וְאִשְׁתּוֹ וּבָנָיו מִן הַתְּבָה. גַּם כָּל הַחַיָּוִת, הָרִמָּשׁ וְכָל

הָעוֹף יָצְאוּ מִן הַתְּבָה.

וַיֵּצֵא גַם שֶׁקֶר וַיְחַפֵּץ לְקַחַת אֶת הָרְכוּשׁ אֲשֶׁר

לוֹ וְהִנֵּה אֵין לוֹ דָּבָר.

וַיֹּאמֶר אֶל הָמָס:

אֵיךְ רְכוּשִׁי?

וַיַּעַן הָמָס וַיֹּאמֶר:

פרוודור לתורה

הלא אמרת לי כי את כל הרכוש תתן לי.
אנכי לקחתי אותו.
ויגד שקר משם הלך ובכה.

חָמָס וְגֹלָה robbery יְגִיעַ יָמוּת.

שאלות

איך היתה הארץ אז? הנתנו נדבות לעניים? ההיו האנשים טובים? אם איש חזק ראה כסף או זהב ביד איש חלש מה עשה? הוש רשות לעשות כד? מה חפץ ה' להביא על הארץ? את מי לא חפץ להמית במבול? מדוע? מה אמר לו לעשות? את מי צנח לו להביא אל התבה? במה מכל מין? למח צנח ה' להביא אל התבה שנים מכל מין? מי חפץ לבא אל התבה? למח חפץ שקר לבא אל התבה? הנתן לו נח לבא? מדוע לא? מי הם בני מינו של שקר? את מי בקש לבא וחד אתו? החפץ חמס ללכת אתו? באיזה תנאי? מה קבע שקר בתבה? איך קבע את הרכוש? ההיה לו הרכוש באשר נא מן התבה? מי לקח אותו?

אבֶּרְהָם בְּכַבְּשׁוֹן הָאֵשׁ

לפני שנים רבות לא ידעו האנשים את ה'
ויאמינו בפסילים.

ותרה, אבי אברהם, האמין גם הוא בהם.
אך אברהם ידע את ה' וישבר את הפסילים.
וישמע המלך נמרד את הדבר הנה ויצו לשרף
את אברהם באש.

ויעשו אש גדולה בכבשון שלשה ימים ושלשה
לילות.

ויעל מן הכבשון עשן גדול מאד.
ואחר שלשה ימים השליכו את אברהם אל
הכבשון.

ויאספו אנשים רבים לראות את הדבר הנה.
ויעש ה' את לפידי האש לעצים. והעצים עשו
פרי נחמד למראה וטוב למאכל. ויתהלך אברהם
בתוך הכבשון שלשה ימים ושלשה לילות וישר
שירים לה'.

וַיֵּרָא הַמַּלְאָךְ נִמְרֹד הַדְּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר לְאַבְרָהָם:
 רוּאָה אֲנִי כִּי ה' שׁוֹמֵר אוֹתְךָ. צֵא מִן הַכְּבָשָׁן.
 וַיֵּצֵא אַבְרָהָם מִן הַכְּבָשָׁן וַיֵּתֵן לוֹ הַמַּלְאָךְ מַתָּנוֹת
 וַיִּשְׁלַח אוֹתוֹ לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם.

שאלות

במה האמינו האנשים לפני שנים רבות? מה עשויים
 הפסילים? למי התפללו האנשים לפנים? הראית פסל?
 איפה? מה עשה אברהם לפסילים אשר בבית אביו? מה
 צוה המלאך לעשות לאברהם? במה ימים בערה האש בכבשן?
 הנשרף אברהם בכבשן? מדוע לא? מה עשה נמרד?

האוצר

איש אחד הנה בארץ, ויהי עובד אדמה, ויאכל
 לחמו בועת אפיו.

ויזקן האבר ויחלה, ויקרא לבניו ויאמר להם:
 אנכי הולך בדרך כל הארץ, ואתם ידעתם כי
 אין לי לא כסף ולא זהב. אין לי כל רכוש, האדמה
 היא רכושי, והאדמה הזאת תהיה לכם לירושה.

אך מפי אבי שמעתי כי באדמה הזאת טמון
 אוצר. יודע אנכי איפה הוא טמון, כי אבי הראה
 לי את המקום, אך לכם לא אנלה. חרשו את
 האדמה היטב, עבדו בועת אפים, ומצאתם את
 האוצר והנה לכם עשר רב.
 וימת הזקן.

ויחרשו הבנים את האדמה היטב ויחפרו במעקה
 בכל מקום ולא מצאו דבר.

ויאמרו האחים איש אל רעהו:

הנה לא מצאנו דבר ולמה זה עבדנו? נודע נא
 את האדמה ולא תהיה עבודתנו לשוא.

ויזרעו את האדמה ויתנו יבול רב, וימכרו את
 היבול ויהי להם כסף רב.

ויאמרו האחים איש אל רעהו:

הנה האוצר אשר מצאנו.

ומן היום ההוא והלאה חרשו וזרעו אדמתם

בחריצות ויתנו להם יבולה ויעשו עשר רב.

פרוודור לתורה

שאלות

מה עוב האפר לבניו? מה הנה טמון באדמה, לפי דברי האב? הבאמת הנה שם אוצר? ומדוע אמר להם פי יט אוצר באדמה? מדוע לא אמר להם איה מקום האוצר? המצאו בניו את האוצר? ההביאה להם עבודתם תועלת? איזו תועלת? העבדו קשה? מה על גוף האדם פשהוא עובד קשה וחס לו? מה היא "עבודה בועת אפים", קשה או קלה?

ברית השורים

ארבעה שורים פרתו ברית לאמר:

רעים נהיה כל הנמים, יחד נרעה, יחד נשפב

לנוח ויחד ניצא לעבודה ולא נפרד.

ויעשו כן.

וארי אחד ראה את השורים ויהפץ לטרף

אותם, אך לא יכל, כי שמרו את הברית אשר

פרתו ולא נפרדו אחד מן השני. ויירא הארי מפני

השורים ומפני ברניהם.

פרוזדור לתורה

וַיְהִי הַיּוֹם וַיֹּאמֶר שׁוּר אֶחָד אֶל רַעְיוֹ:

שָׁם בְּבִקְעָה מְרֻעָה טוֹב, גֵּרֵד גַּא שְׂמָה אֶל
הַבִּקְעָה.

וַיֹּאמֶר הַשְּׂנִי:

לֹא, הַדָּשָׂא אֲשֶׁר בְּבִקְעָה לֹא יִמָּצֵא חֵן בְּעֵינַי,
נַעֲלָה גַא בְּהָר, שָׁם נִמָּצֵא דָשָׂא טוֹב וְרַעִינוּ שָׁם.

וַיֹּאמֶר הַשְּׂלִישִׁי:

לֹא אֶחָפִיץ לַעֲלוֹת בְּהָר, הָעֵשֶׂב הַגָּדֹל בְּמָקוֹם
הַזֶּה יִנַּעַם לִי.

וַיַּעַן הַרְבִּיעִי וַיֹּאמֶר:

וְאַנְכִי אִמָּצֵא לִי מְרֻעָה טוֹב שָׁם, עַל יַד הַמַּעֲיָן.
מִן הָעֵשֶׂב אֲכַל וּמִן הַשִּׁקָּת אֲשִׁתָּהּ.

וַיְהִי רִיב בֵּין הַשְּׂוֹרִים וַיִּשְׁכַּחוּ אֶת הַבְּרִית אֲשֶׁר
כָּרְתוּ, וַיִּלְךְ לּוֹ כָּל אֶחָד אֶל מָקוֹם אַחֵר לְרַעוֹת.
הָאֶחָד יָרַד אֶל הַבִּקְעָה, הַשְּׂנִי עָלָה עַל הָהָר,
הַשְּׂלִישִׁי עָמַד לּוֹ בְּמָקוֹמוֹ וְהַרְבִּיעִי הָלַךְ לּוֹ אֶל
הַמַּעֲיָן.

וַיֵּרָא הָאָרִי כִּי הָרַעִים נִפְרְדוּ וְכָל אֶחָד רוּעָה

פרוודור לתורה

לְבִדּוֹ וְלֹא יָהָא עוֹד מִפְּנֵיהֶם, וַיֵּרֶד אֶל הַבְּקָעָה
וַיִּתְנַפֵּל עַל הַשּׁוֹר וַיִּטְרַף אוֹתוֹ, כִּי לֹא יָכַל לְהִלָּחֵם
לְבִדּוֹ עִם הָאָרִי.

וְהַשְּׁוֹרִים שָׁמְעוּ אֶת קוֹל רַעַם הַשּׁוֹר הַגּוֹעֵה
וְקוֹרָא לְעֹזְרָה, אֲדָּ לֹא יָכְלוּ לְעֹזוֹר לוֹ עוֹד וַיִּבְרָחוּ
מִשָּׁם אֶל הָרֶפֶת וַיִּחַבְּאוּ מִפְּנֵי הָאָרִי.
אִז נִשְׁבְּעוּ לְשָׁמֹר אֶת בְּרִיתָם אִישׁ לְרֵעֵהוּ וְלֹא
נִפְרְדוּ עוֹד.

שאלות

מָה הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרְתוּ אַרְבַּעַת הַשְּׁוֹרִים? הַבּוֹרְתִים
רַעִים בְּרִית בְּיַנְיָהֶם? הַיֵּשׁ לָךְ רַעִים טוֹבִים? הַכְּרַתְּ בְּרִית
עִמָּהֶם? מָה הֵם וְדַבְּרֵי הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרְתָם? הַהִבְיָאָה לָהֶם
הַבְּרִית תּוֹעֵלָת? מָה הִיא הַתּוֹעֵלָת? מִפְּנֵי אִיזוֹ סָבָה נִפְרְדוּ
הַשְּׁוֹרִים? הַהִיטִיבוּ לַעֲשׂוֹת? מָה הָרַעָה אֲשֶׁר יָצְאָה לָהֶם?
מִהוּע לֹא יָצְאוּ לְעֹזְרַת רַעַם?

הַעֲלִים וְהַשְׂרָשִׁים

בְּפָרְדֵּם אֶחָד עָמַד עֵץ וַיִּתּוּב יָפָה.
וַיִּפְרֹץ רִיב בֵּין הַעֲלִים וּבֵין הַשְׂרָשִׁים.
הַעֲלִים אָמְרוּ:

— מַה יִּבְאֶהבוּ הָאֲנָשִׁים אוֹתָנוּ! בְּצַלְנוּ יָנוּחַ הָאֶבֶר
הָעוֹבֵד בְּנוֹעַת אֲפִיו וְכָל אִישׁ עֵינָהּ וַיִּגַּע. כָּל הַיּוֹם
יִשְׁחָקוּ הַיְלָדִים עַד כִּי יִיעָפוּ וְאִזּוּ יָבֹאוּ וַיִּשְׁכְּבוּ עַל
הַדָּשָׁא תַחְתֵּינוּ וַיָּנוּחוּ. כָּל הַיּוֹם תִּרְחַפְנָה הַצַּפְרִים
בְּאוֹיֵר וּבְעֶרֶב תִּשׁוּבְנָה אֶל קַנְיֵהֶן אֲשֶׁר בָּנוּ בִּיגְנוּ
לָנוּחַ. אֲנַחְנוּ טוֹבִים וּמוֹעִילִים!

— כִּנּוּם כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם — נִשְׁמַע קוֹל
מֵאֶרֶץ — אֵךְ אַל נָא תִשְׁכְּחוּ אוֹתָנוּ.
וַיִּשְׁאַלוּ הַעֲלִים:

— אֵתְכֶם? מִי אַתֶּם?

וַיִּשְׁמַע קוֹל:

— אֲנַחְנוּ הַשְׂרָשִׁים. אֲמַנָּם בְּאֲדָמָה אֲנַחְנוּ וְאִין
רוּאָה אוֹתָנוּ, אֵךְ מֵאִין יִקַּח הַגּוֹעַ מְזוּזָה? מֵאֲתָנוּ-

פרוודור לתורה

בבוא עת החֶרֶף תִּגְנְעוּ אִתְּם הָעֲלִים וּנְפֹלְתֵם אֶרְצָה—
אך אֲנַחְנוּ לֹא נִירָא חֶרֶף וְקוֹר, וְעָלִינוּ יִשְׁעֵן הָעֵץ.
לוּ נִוְעֵנוּ אָנוּ וְנִוְעֵ גַם הַגֹּזַע גַּם אִתְּם לְעוֹלָם.

שאלות

איפה עמד עץ הנוח? בין מי פרח הריב? איפה הם
שרשי העץ? מה יוצא מן השרש? מתי נוֹפְלִים הָעֲלִים מֵעַל
העצים? מתי יגדלו עלים חדשים? למה יבאו אנשים בקוץ
לשבת תחת העץ? מתי יש געה על גוף האיש? מה עושות
הצפרים כל היום? איפה הן מרחפות? במה הן מרחפות?
היכול גם ילד לברתף? מדוע לא? איפה הן בונות להן את
הקנים? האם התנאו העלים? במה? ומה ענו להם השרשים?
מי צדק?

רשימת מלים לדוגמה

רשימת מלים מכמה פרקים שב"בראשית" שידיעתן
דרושה להבנת אותם הפרקים והיכן הן מצויות בספר
„פרוזודור לתורה“.

(מן הרשימה הזאת אפשר להקיש על שאר הפרקים)

	רדה		בראשית פרק א
9	עפר	דף	
9	נפח	26	בראשית
9	זכר	25	ברא
9	נקבה	25	תהו
30	ברך	25	בהו
	כבש	25	חשך
9	עוף	4	תהום
		52	רחף
	בראשית פרק ב	25	אור
דף		11	הבדל
	כלה	24	יום
	צבא	11	לילה
6	שבת	25	ערב
6	מלאכה	25	בקר
	קדש	11	רקיע
3	נמע	23	מקום
3	נחמד	28	יבשה
3	מאכל	28	מקוה
	ערום	33	דשא
	התבושש	20	עשב
		3	פרי
	בראשית פרק ג	45	מין
דף			ממשלה
16	נחש		שרץ
24	ערום	9	בהמה
7	נגע	9	חיה
52	עלה	4	צלם
3	תאנה	24	דגה
3	הגורה	25	יצר

52	קן
	כפר
	צהר
43	גוע
49	ברית

בראשית פרק ה

דף	
	הסכר
	שכך
34	הבלא
32	גשם
32	יונה
50	מעין
33	מנוח
33	כף רגל
52	עלה
14	זית
13	רמש
	קלל
	יצר
48	זרע

בראשית פרק ו

דף	
41	שפה
	קדם
50	בקעה
41	לבנה
41	שרף
41	מגדל
	תבצר
	זמם
41	בלל

32	התחבא
	השא
	אָרוֹר
66	גחון
	כתנת
47	זעה
	עצב
22	גרש

	השכן
	כרוב
23	להט
	חרב
	התהפך

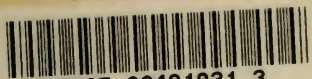
19	ילד
20	רועה
20	צאן
20	עובד
25	מנחה

	שעה
6	הרה
18	הרג
22	נוע
22	עון

	אות
32	בכור

בראשית פרק ז

דף	
	תולדות
5	צדיק
5	תמים
43	השתת
36	המם
43	תבה

3 9097 00491931 3

